

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 9.

Mal számunk főbb közleményei:

- Összehívják a Házat
- Választási mozgalmak.
- Tisza István fogadtatása.
- A magyar fakir a vádtanács előtt.
- Postatiszt mint haramlavezér.
- Ezer korona ígéret a Tisza-szoborra.
- Perzsa miniszterből — aradi gyáros.
- A szegények orvosi.
- Tisza István a Fejérváry-kormány tagjairól.
- A kártyaőrület áldozatai.
- Tarkaságok.

A megyei munkapárt.

Arad, március 8.

A fordulóg, amelyen a magyar politika legközelebbi jövődjének el kell dölnie, már nem hosszú az út. Március 21-én valószínűleg összehívják a képviselőházat, amely aligha fog sokáig együtt ülni. Az első ülést talán nyomon követi a Ház feloszlatása, s ezzel együtt az új választások.

Az új választások dolga nemcsak bizonyossá vált, de megszűnt távoli eshetőség lenni. Ennek hatása az a lázas, százkezü készülődés, az agitációnak és a szervezésnek együttjáró munkája, amely a vidéket, a kerületeket tette a politikai élet színhegyévé.

Erős, minden percet kiaknázó munkában áll a nemzeti munkapárt. A politika valamennyi pártja közül erre hárul a legsúlyosabb s a felelősséget legjobban éreztető feladat. Akik ennek a pártnak szervezésére vállalkoztak, azokat nem csupán az a cél vezeti, hogy új többséget szervezzenek;

hanem az is és elsősorban az, hogy az új többség az állandó, nyugodt törvényhozási életnek, kormányzásnak adja meg a fundamentumát. Ha az új választások ezt nem teremtik meg, — ki tudja, mennyi időre kell újra prolongálni annak reményét?

Ez a tudat fokozza a lelkesedést, a komoly fölbuzdulást azokban, akik az aradvárosi nemzeti munkapártnak szervezését megkezdték s akik a vasárnapi nagygyűlést előkészítik. Minden lépést, minden gondolatot, amely az előkészületek során megnyilatkozik, az a meggyőződés kíséri: hogy a kimondott szónak, a férfias elhatározásnak nyomában egyébnek, mint a sikernek és eredménynek nem szabad következni.

A vármegye egyes kerületeiben is megkezdődött a párt-formálás, sőt már jelölések is vannak, mégis ez az utóbbi munka hiányos valamiben. A lelkes előkészületek közben is késik, elmarad valami, a mi a gerince lenne ennek a munkának, s a melyet a fönt érintett körülmények szintén sürgőssé tesznek.

Azoknak a férfiaknak, a kiket ez a feladat meggyőződésüknél, politikai multjoknál és közéleti szerepüknél fogva megillet, minél előbb meg kell alakítani a vármegye nemzeti munkapártját, s annak központi szervezetét. Szükség van erre azért, mert a kerületek szervező munkája, ha még olyan jó és fáradhatatlan katonákra van bízva, irányításra és támogatásra szorul, de talán vannak kerületek, amelyekben

a megyei párt központjának fölhívása, unszolása, segítése nélkül a szervező munka idejében talán el se kezdődik.

De szükség van a megyei munkapárt mielőbbi megalakulására más, szintén jelentős ok miatt. A nemzeti munkapárt szervezésének az a igazi erőt, belső értéket és tartalmat, hogy akik a párthoz járulnak, a meggyőződésüket nyitlan, önérettel vallják és szívesen vállalnak olyan megbízatást, amely a politikai meggyőződésüknek hirdetője. Aki tudja a nemzeti munkapárt hivatását, aki átérzi a körülmények jelentőségét, amelyek miatt az szükségessé vált, az büszkén mondhatja el magáról, hogy e hivatás osztályosa akar lenni, s hogy példának állhat mások elé is e cselekvésében.

Az emberek magukról nem igen beszélnek. Magánbeszélgetésben ha valaki vallomást is tesz az elveiről, ez még nem jut a köztudatba. A szívvallásnak, a politikai meggyőződés nyilvánításának legjobb, legalkalmasabb és legtöbb hatást keltő része a szervezkedés nyílt munkájában, szereposztásában való részvétel. Azok tehát, akiket e vármegye politikai tényezői közül meggyőződésük a nemzeti munkapárthoz vezetett, ne elégedjenek meg a maguk lelkében kiforrott pártállással, de egészszé formálva a ma egymástól még különálló részeket, tanúságot tegyenek a vármegye nemzeti munkapártjának erősségéről, vezérei tekintélyéről és akaraterejéről,

Két történet.

*

Ez a két kis történet úgy verődött össze az emlékezetemben, mint ahogyan a tenger egymáshoz mossa az összevaló kavicsokat.

Nincsen bennük semmi mesterkedés. Ha tehát valami igazság következik belőlük, az nem az én hibám, de nem is az érdemem.

Feleljenek érte maguk a szereplő alakok.

*

Igazi professzori egyéniségek nincsenek másutt, csak a tanító-szerzetesek között.

A világi professzort simára, sokszor pedig egészen laposra köszörüli az élettel való érintkezés, meg az idő. Legtöbb sablon-emberré válik. Az élet hullámai lassan lemossák eredetiségeit, a rosszakat is, a jókat is.

A szerzetes-professzorok család és világ nélkül élnek, tehát határozott, különálló, eredeti egyéniségük van. Mindegyikről külön karakter-rajzot lehetne írni, amelyet színessé tenné a sok apró jellemző történet és érdekesség az eredetiség. Hajlott korára mintha mindegyik szoborra válna, amelyen igazítani már nem lehet, de nem is szükséges. s ezek igazi magyar szobrok.

A professzoraikról általában véve csak azok a férfiak tudnak jóízű, olykor főséges dolgokat mesélni, akik a piaristák, zirciek,

benediktinusok vagy premonstreiek keze alatt nevelkedtek. Szinte nagy veszteség a magyar irodalomra és műveltségre, hogy ezek a sokszor humoros, de mindig nemes és mindig magyar szerzetes-alakok nincsenek elegendőképpen megőrizve. Csak itt-ott egy. Az meg éppen csak Dugonics Andrásnak jutott ki, hogy éresszobra álljon valahol, mint ahogyan az övé ott áll Szegeden.

Nos tehát, a szegedi piaristák tanítottak engem is, sokad magammal, akik mind hálával emlékszünk vissza a mi derék főtisztelendő professzorainkra, még azokra is, akik a hajunkat megcibálták és a fulunket megráncigálták.

Ezek közt pedig a legeslegelső volt főtisztelendő Mustár tanár ur, akit nagy kora áldott meg az Isten, mivel még most is él valahol a rend valamelyik félreeső házában, de éljen is minél tovább. Persze, emiatt az igazi nevén egy kis csorbát kellett ejteni.

Rendesen a gimnázium második osztályát vezette, mivel régi tapasztalat szerint idejár a legtöbb vásott nebuló. Ő pedig rövidesen el tudott velük banni. A vásott kölköknek belemarkolt a hajába (jó vaskos kezei voltak) és ha ez nem használt, úgy eldöngölyözte őket, mint ahogyan a teknőben az asszonyok a kovászt megdagasztják. Azonkívül hamar járt a keze is, de a szája is. A rendes szavajárása es volt:

— No komisz, ugy váglak nyakon mindjárt, hogy odaragadsz a falhoz. Még késsel sem tudnak levakarni.

És ez az ember szent ember volt.

Mindenki szerette. Bizony ma is akárhány felnőtt, őszbe csavarodó férfi él köztünk, aki hálával emlékszik vissza Mustár főtisztelendő ur jeles verekedéseire. Mert hogy igaz ok nélkül nem tette soha.

Hogy mégis szent ember volt, annak nem ez volt az oka, hanem az, hogy 1848—49 ben, mint tüzér-örmeister vitézül és véges-végig híven szolgálta a hazát. Még cserepárnak is be volt sorozva, de aztán, mikor kiszült az ő papi állapota, hazaküldték.

Mi gyerekek, szent félelemmel tekintettünk föl a nagy darab emberre, aki egy kissé himlőhelyes is volt és olyan nagy csizmákban járt, hogy egybe-egybe akármelyikünket bele lehetett volna gyömöszölni. Az egyik diákgeneráció a másikkal adta át a nagy tradíciót:

— Te, ez azután az ember! A forradalomban egyszer 65 németet lött le egyetlen ágyugolyóval.

Maguk a papok is megbecsülték. Az ünnepies nagymiséket rendszeren ő mondotta; meglehet azért, mivel olyan hangja volt, mint egykor az ágyuinak. A palánki templom boltozatáról szinte hullott a vakolat, mikor végigdöngött a vasárnapi diák-miséén az ő szörnysége áldása:

katonai lelkesedéséről, nagy számáról. Ezért van szükség Aradvármegye nemzeti munkapártjának mielőbbi, kelően előkészített, külsőségeiben is lelkesítő megalakulására.

Összehívják a Házat.

Két új főispán.

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

Héderváry gróf kormányelnök ma olyan kijelentést tett, hogy rövid időn belül összehívják a Házat, mert az elnapolás kérdését most már sürgősen meg kell oldani. A dolog tehát úgy áll, hogy a Házat rövidesen összehívják, de csak azért, mert — el akarják napolni.

Mai hireink ezek:

A miniszterelnök nyilatkozatai.

— A Ház összehívása. —

Holnap délelőtt 10 órakor a miniszterelnöki palotában Khuen-Héderváry Károly gróf elnökletével minisztertanács lesz, melyen a kabinet valamennyi tagja megjelenik. A minisztertanácsban a képviselőház összehívásának, illetőleg feloszlásának körülményeit fogják megbeszélni és szó fog esni az államtitkári állások betöltéséről is.

A miniszterelnök egy hírlapíró előtt a Ház összehívásáról így nyilatkozott:

— Amikor a parlamentet elnapoltuk, tévedésből március 24-ére, nagycsütörtökre hívtuk össze a Házat. Ezt korigáltni kell. A parlament első ülése nem március 22-én, hanem március 21-én, hétfőn lesz. A Ház ülése előtt még Bécsbe utazom.

A miniszterelnököt különben ma délután felkereste Tomasics Miklós horvát bán és hosszú ideig tanácskozott vele a horvát helyzetről. A horvát politika legfontosabb kérdése most a választói reform. Az országos kormány olyan reformot tervez Horvátországban, hogy a szerint körülbelül annyi lenne a választók száma Horvátországban mint ma Magyarországon.

Tisza István házelnök?

A bécsi „Neue Freie Presse“ ma esti száma azt jelenti, hogy a nemzeti munkapártban erős áramlat mutatkozik, hogy Tisza István grófot rábíráják az új képviselőház elnöki méltóságának vállalására. Tisza már egyszer, mikor Bánffy elien folyt az obstrukció, hajlandó volt magát elnöklő választatni, később azonban Bánffy megbukott és Tisza nem vitte keresztül szándékát. A munkapártban most azt mondják, hogy jelenleg nagyon fontos, hogy olyan ember kerüljön a Ház elnöki székébe, akinek tekintélyét és hazaszeretét ellenfelei sem vonják kétségbe. Azt hiszik, hogy ilyen elnök sokkal inkább volna képes megszerezni a munkaképesség garanciáit.

Magyar politikai körökben e hirt kétkedéssel fogadták. Tisza egyáltalán nem nyilatkozott erről, az elnöki szék betöltésének kérdése különben is csak az új választások után vehető fontolóra.

Az új belügyi államtitkár.

Jakabffy Imre v. b. t. t. belügyi államtitkár ma déli 12 órakor tette le a hivatali esküt Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök kezébe. Az eskütétel után Jakabffy Imre államtitkár elfoglalta hivatalát.

Ujabb főispáni kinevezések.

Budapesti tudósítónk jelenti: Ő felsége a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére kinevezte Csongrád vármegye és Hódmezővásárhely város főispánjává: Cicatricis Lajos alispánt,

Nagyvárad szabad királyi város főispánjává pedig Hlatky Endrét, a nagyváradai ügyvédi kamara elnökét.

Mindkét kinevezést a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni. Hlatky Endre kinevezése a személyi körülményeken kívül az érdeklődésé még azért is számot tarthat, mivel a biharmegyei és nagyváradai főispáni állást most választották első ízben ketté.

A függetlenségi pártokból.

Egyik fővárosi estilap értesülése szerint a Kossuth-párt értesítette a Justh-pártot, hogy a Kossuth-lakomán szívesen látja Justhkat,

de előre kéri az ünnepi szónokok megnevezését és azok beszédeinek bemutatását.

Nagy kitartással folytatja Justh Gyula országos körutját. Ma reggel kilenc órakor Székelyhidra érkezett, ahol őt és a kíséretében levő képviselőket impozáns fogadtatásban részesítették. A népgyűlésen Justh Gyula beszéde rendkívüli tetszést aratott. Délben tizenkét órakor Justh Gyula és kísérete kocsikon Nagylétára ment, ahol szintén nagy népgyűlés volt. Délután különvenaton Nagykárolyba utazott, ahol délután hat órakor volt nagygyűlés.

Főispáni beiktatások.

Szabadkáról jelentik: Szabadka város Bácskára valló igazi nagy ünnepségek keretében iktatja be szerdán, e hó 9-én Purgly Sándor újonnan kinevezett főispánt. Purgly kinevezése osztatlan örömet keltett Szabadkán és még a törvényhatósági bizottság ellenzéki tagjai is siettek bizalmukról és támogatásukról biztosítani a főispánt, aki Szabadkán mindig népszerű ember volt. A beiktatáson résztvesz a kalocsai érsek képviselője, továbbá Veszprémvármegye és az enyingi választókerület küldöttségével képviselteti magát, melynek Purgly több esztendőn át képviselője volt. Bezerédj Viktor államtitkár s a szomszédos vármegyék küldöttségei is résztvesznek az installáción.

Szolnokról jelentik: Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye új főispánjának, Horthy Szabolcs dr.-nak ünnepies beiktatása e hó 16-án délelőtt lesz.

Kassáról táviratozzák: Abauj-Tornavármegye mai közgyűlésén Sziklay Ede főispánt minden ünnepség nélkül beiktatták.

Az alkotmányos Bosznia. Szerajevéből jelentik: A közeledő tartománygyűlési választásokra a szerbek erősen készülődnek. A muzulmánok még megvárják a választások kiírását. A horvátok soraiban nagy a viszálykodás és teljesen készületlenül fognak a választások elé állani. A szerbek most állították össze programjukat, melyet még titokban tartanak.

— Daminusz vabiszküüm!

Az ilyen hangot nem szabad parlagon hertzetni.

Azt azonban még ma sem tudom magának megmagyarázni, hogy a gyerek-lélektan mely törvényénél fogva szerettünk mi éppen Mustár főtisztelendő urnál gyónni, akinek pedig a szó szoros értelmében „szabad keze“ volt a mi bajunk, fülünk s egyéb néven nevezendő paedagógiai tetrészeink fölött. Dehát legszívesebben neki ministráltunk és tudtunk oda, ahol ő gyóntatott, amikor sora került a gyónásnak.

Volt pedig közöttünk egy jeles pernahajder, valami Dézsy nevezetű agyafurt fiu, minden szökéseknek, huncfutásoknak, esinytevésnek a legfőbb vezetője, aki még hozzá konviktor is volt és éppen Mustár főtisztelendő ur mellé volt beosztva, úgy lehet, fönt tisztelt jelességeire való tekintettel.

Ez a Dézsy egyszer éppen elibem került a gyónók sorában. Azt mondja nekem gonosz szemhunyorgatással:

— Akarod e, hogy a főtisztelendő ur „ugorjon“?

Hát melyik diák-gyerek ne akarná.

— Nohát akkor csak jól vigyázz oda, amikor gyónok.

Odavigyáztam.

Eleintén nem történt semmi különös. Mustár főtisztelendő ur az ő merev, komoly ércábrázatával némán hallgatta a Dézsy gyerek bü-

neit, amelyek egyébiránt hosszú cédulára voltak feljegyezve: „Hazudtam, káromkodtam, nem bójtoltam, egy madárfióknak kitekerem a nyakát, három ablakot bevertem“ és így tovább. Jó hangosan mondotta, hogy én is halljam. De meg egy kicsit nehezen is hallott a lelkiatya az ezvkorai ágyudörgéstől.

Következett egy kis faggatás:

— Mond meg édes fiam, nincs-e más bűnöd is?

A Dézsy-gyerek sunyított:

— De van még egy nagy bűnöm, csak-hogy ezt nem merem elmondani!

— Édes fiam, bízzál bennem és az Isten véghetetlen irgalmasságában, aki kegyelmesen tekint le a bűnbánó lélekre. Erősítsd meg a szivedet és vadd be nekem, a te lelkiatyádnak ezt a bűnödöt is, megszabadítván lelkedet a bűn terhétől és a kárnozattól.

Erre az imposztor azután egyszerre kipakolt:

— Hát azt mondtam, hogy a főtisztelendő ur számár!

Erre nagy fujás következett, de olyan, mint amikor a bicikli-pneumaticból hirtelen kirántják a csapot. Mustár főtisztelendő ur szemé egyet fordult, úgy, hogy a fehértel is meg lehetett látni egészen. Egyszerre kiesett a kegyes hangulatból és a Dézsy-gyereknek egy szuszszal odafujta:

— No komisz, ezt többet ne tődd, mert ugy

vágjak nyakon, hogy odaragadsz a falhoz. Még késsel sem tudnak levakarni...

Ego et absolve in nomine patris et filio és a többi.

*

Ez már rövidebb lesz.

Egyszer betévedtem az egyik fő- és szék-városi templomba, ahol éppen egy jezsuita páter prédikált vendégképen.

Ékesszavu pap volt, csengő hanggal, birkókában mindennek, ami a hívőket nemcsak az ottmaradásra készítette, de arra is, hogy meghallgassák.

Nagy sokaság hallgatta, mint rendesen, közte sok asszony. Amiről beszélt, szintén nagyon rokonszenves volt. Máté evangélistának azokat a verseit magyarázta, ahol az apostol elmondja, miként állított Jézus egy kis gyermeket a sokaság között maga elé.

Ezerszer és százezerszer magyarázott, festett, márványbafaragott, de mindig örökzép esemény, ahol a bölcsesség a jósággal, igazsággal és szépséggel versenyez és ahol a költészet ihlete egygyé van olvadva a vallás áhitatával. Szébb, emberhez szólóbb része talán nincs is az evangéliumnak.

Hogy még nagyobb legyen az összhang az élet és az evangélium közt, a szószerk alatt egy anya állott a népből. Kis fiát a karjain tartotta és a gyerek az anyja vállára hajtott fejével szendergett. A nő pedig szinte átszellemült arccal hallgatta a fiatal papot.

Tisza István fogadtatása.

Előkészületek az aradi munkapárt nagygyűlésére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8.

Az a lelkesedés, mely Tisza István gróf személye iránt szerte az országban megnyilvánult, meleg kifejezésre jut az aradi nemzeti munkapárt megalakulásán is. Az alakuló nagygyűlésre, mely tudvalevőleg vasárnap délután 3 órakor lesz, nagyszabású előkészületeket tesz a munkapárt szervező bizottsága és egy külön bizottság gondoskodik arról, hogy Tisza István aradi fogadtatása megfelelő legyen annak a jelentőségnek, mely a vasárnapi aradi gyűlést országos politikai fontosságúvá teszi. Mindkét bizottság ma ülést tartott és e két ülésen hozott határozatokról itt adjuk tudósításunkat:

Az aradi nemzeti munkapárt szervező bizottsága ma délután öt órakor Neszera Aladár elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen az elnök referált a szegedi küldöttség utjának eredményéről és bejelentette, hogy Tisza István gróf — mint azt már megirtuk — elfogadta a vasárnapi gyűlésre való ünnepies meghívást és hajlandónak mutatkozott arra is, hogy az aradi képviselőjelöltséget elfogadja. A szervező bizottság nagy lelkesedéssel és örömmel vette tudomásul az elnök bejelentését.

A vasárnapi fogadtatást rendező bizottság ma este 9 órakor tartotta ülését, melyen a rendezésre vonatkozó különböző intézkedéseket készítettek elő. Az alakuló nagygyűlésre, mely tudvalevőleg a Fehér Kereszt szálloda emeleti nagytermében délután 3 órakor kezdődik, helyszüke miatt kénytelen a bizottság jegyeket kiadni. Ezekért a jegyekért szombaton délután 3 és 5 óra között, továbbá vasárnap délelőtt 9 és 11 óra között személyesen kell jelentkezni a rendező-bizottságnak a Fehér Kereszt szálloda első emeletén levő irodahelyiségében. Mivel a Fehér Kereszt nagytermének két karzatát, melyeken együttesen alig fér el 60—70 ember, a vidéki küldöttségek számára kell fenntartani, a rendező-bizottság kimondotta, hogy a nagygyűlésen hölgyek nem lehetnek jelen. A bizottság kényszerítve volt ez intézke-

Megvallom, magam is figyelemmel hallgattam. A jezsuita tanulás és buzgóság minden eszközével festette eibénk a fonséges jelenetet. Amint Jézus kiszólitja a gyereket a többi közül maga elé. Amint az anyák gyermekeikkel az Üdvözítő szavait lesik, holottan az irástudók megvetőleg mosolyognak Jézus naivságán. Es ami ezután következik. Az ártatlanság ereje. A jóság, mely a gyermekek szolgálatát az Üdvözítőnek tett szolgálatnak mondja. A gyermekek megbotránkoztatásának nagy büne, a tenger, a malomkő. Minden, amit Jézus és az evangélista ezzel a bájos jelenettel összefűz.

A papot elragadta a hev:

„Mint az Üdvözítő, mi is mindennap mondjuk az ő véghetetlen szeretetével:

— Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket!...”

De ezt már lelkesedve, szinte kiáltva mondta.

Ebben a pillanatban odalépett a gyermek az anyja karján fölérzett a nagy szótól és elkezdett sírni.

A jezsuita páter egyszerre elvörösödött a bosszúságtól. Megállott a beszédet megszakította és harsogó hangon lekiáltott a szavazásokról:

— Vigyétek ki azt a kölyköt; ne bögjön nekem itt a templomban!

dést megtenni azért, mert a jegyekre igényt tartó és bizonyára nagyszámu hölgyközönség között kivételt tenni nem akart, helyszüke miatt pedig a földszintet a férfi-közönségnek kellett fenntartani. Így történt ez különben a szegedi nagygyűlésen is.

A vidéki küldöttségeket kéri a bizottság, hogy az aradi gyűlésre érkező tagjaik számát közöljék mihamarabb a rendező bizottság elnökével, Stauber Józseffel.

*

Az aradi nemzeti munkapárt szervező bizottsága holnap, szerdán este 6 órakor ülést tart a Fehér Kereszt kistermében, a fogadtatást rendező bizottság pedig ugyancsak holnap, szerdán este 9 órakor tartja ülését az Aradi Lloyd társulat helyiségében.

Valasztási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

Nagyajtán a kerület függetlenségi és 48-as párti képviselője, Ferenczy Géza beszámoltó mondott, amelyet a választók nagy tetszéssel fogadtak. Ferenczyt újból egyhanguan jelölték.

Csikkarcsfalván a kerület eddigi függetlenségi és 48-as párti képviselője, Török Ferenc, nem szándékozik újra fölépni. A kerületben több önjelölt mozog, a 48-as párt még senkit sem jelölt.

A ráckevei vasárnapi népgyűlésről tendenciózus elferdítések jelentek meg a lapokban. A „Pol. Hir.” konstatálja, hogy a megjelent híresztelésekkel szemben éppen Baross Jánost nem akarták meghallgatni. Thaly László pedig nem is tudta beszédét befejezni. A nagygyűlés egyhangú lelkesedéssel szavazott bizalmat Liphay Sándornak, a kerület jelenlegi képviselőjének és sajnálatát fejezte ki, hogy a következő választásnál nem lép föl. Végül Justh Gyulát tántoríthatatlan bizalmukról és ragaszkodásukról biztosították és kimondták, hogy e hó 20-án a pártot újból szervezik.

Eperjesről írják: Sikorszky Eadre, töltészi plébános megcáfolja a lapok azon hírét, hogy ő a giráti vagy más kerületben képviselőjelöltnek fellépne.

Az eperjesi munkapárt egy része tegnap gyűlést tartott és jelöltjévé Hodobay Andor gör. kat. kanonokot, volt amerikai püspök helyettesét kiáltotta ki.

A megyasszói kerületben Nagy Sándor dr. szándékozik munkapárti programmal fellépni; Potoczky Kálmán, a kerület jelenlegi képviselője, hír szerint, nem vállal többé mandátumot; Gotovay Aladár főszolgabíró fellépéséről szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Szeged II. kerületének tanyai polgársága Királyhalmán tegnap népgyűlést tartott, amelyen a függetlenségi körök egyhangulag bizalmat szavaztak Becsey Károlynak, a kerület képviselőjének. Becsey kijelentette, hogy ragaszkodik a függetlenségi párthoz, de nemzeti érdeknek tartja, hogy Kossuth és Justh egyesüljenek. A gyűlés ebben az értelemben felírt a vezérekhez és a mandátumot újból felajánlotta Becseynek.

Sátorajhajhelyről jelentik: A lapok közlése, hogy a homonnai kerületben Andrassy Sándor gróffal szemben Haraszthy Miklós főszolgabíró lépne fel képviselőjelöltként, téves, mert Haraszthy egyáltalán nem lép fel és Andrassy Sándor gróf ellenjelölt nélkül áll.

Budapestről jelentik: Baráti környezetben Mótvós Károly a hírlapokban és plakátokon ellene megjelent támadásokról ekként nyilatkozott: — Engem nem az Erlich Morzsányi-

párt, hanem a fővárosi hatodik kerület választópolgárai tisztelték meg a képviselőséggel. Erlich-Morzsányi-pártot én nem ismerem és semmiféle társaságtól nem fogadom el politikai magatartásom bírálatát. Jól tudom, hogy választóim nagy többsége nem azért küldött az ország tanácsába, hogy banket-alkalmakra, esküvőkre eljárjak, hanem bizodalmaival egy emberéleten át kifejtett és országosan elismert munkásságomat honorálta. Ha nem tartok is sokat magamról, de annyi vagyok mégis, hogy elégedjem meg kisebb kerülettel s ne vágyakozzam a főváros legnagyobb kerületének mandátumára, az a megjegyzésem, hogy az elbizakodottságnak ily nagymérvű tultengésére csak választó polgártársaim adhatnak érdemben választ.

Vágújhelyről jelentik: Trencsénmegyében ujabban a következő jelölések történtek: Vágbesztercén nemzeti munkapárti programmal Pongrácz János gróf lép fel, ellenjelöltje a néppárti Szmeccsányi György. A puchói kerület nemzeti munkapártja Csipkó Sándort jelölte. Ellene tót nemzetiségi programmal Stur Károly dr. t léptetik föl. Varannón a nemzeti munkapárt jelöltjének, Haydin Imre dr. volt szabadelpárti képviselőnek eddig nincs ellenjelöltje.

A széki kerületben a választóknak több mint fele által aláírt iven Hoffer Aladár budapesti igazgatót jelölték nemzeti munkapárti programmal.

SPORT.

+ Az Aradi Amatőri Klub választmánya ma (március 9 én) 6 órakor ülést tart az aradi mérnök és építész-egylet helyiségében.

+ Aradi turista kitüntetés. Megérdemelt kitüntetésben reszeült Czant Hermann főhadnagy, aki a „Téli turisztika” (Téli alpinizmus és katonai szolgálat telen) című értékes és hézagpótlónagy munkájával méltó feltűnést keltett nemcsak hazánkban, de a külföldön is. Most vesszük az érd-kes és nekünk magyaroknak bizonyára jól eső hírt, hogy Czant főhadnagyot, az Alpok és Kárpátok jeles ismerőjét, a kulturturisztikai törekvések jeles uttoróját, a francia akadémia, feltűnést keltő munkájáért tiszteletbeli tagjává (Officier d'Academie française) választotta és a violette-szalagon függő palma- és babérágból képezett arany koszorúból álló tiszti renddel (Palmes d'Officier d'Academie) kitüntette. E kitüntetés az aradi turistaegyesületek is büszkesége, mert Czant főhadnagy annak rendes tagja és művében az aradi egyesület eredményes turisztikai munkakodásának mltatásával is foglalkozik. A feltűnést keltő és számos gyakorlati példával is illusztrált és irodalmi becsesel bíró mű, melyet a hazai és külföldi turisztikai körök általános érdeklődéssel és elismeréssel fogadtak, magyar, német, francia és angol nyelven Kerpel Izso könyvkereskedésekiadásában jelent meg. Czant főhadnagyot, aki az aradi társadalom a kismert és rokonszenves tagja volt, a 33-ik gyalogezredből a múlt év végén helyezték át a 44-ik gyalogezredhez Kaposvárra.

+ Birkózó-tanfolyamot rendez a „Toldi-klub”. A kurzus vezetésére Lindmeyer Rudolf kiváló birkózó-mestert sikerült szerződtetni. Lindmeyer 1906 ban még mint amatőr, megnyerte Athénben a birkózás világbajnoki címét és most mint birkózó-mester ér el szép eredményeket. A tanfolyam vasárnap délután egy propaganda-birkózással veszi kezdetét és ugyanakkor iratkozhatnak be a tanfolyamom részt venni óhajtók.

+ Malone vívóakadémiája e hónap 20-án lesz a Fehér Keresztben. A népszerű mester akadémiája iránt nemcsak sportkörökben, de a laikusok között is általános az érdeklődés.

Perzsa miniszterből aradi gyáros.

Wazire Aezane Ahstana második házasa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8.

A múlt esztendő nyarán, augusztus hónap végén a Központi-szálloda előtt gummitalpas fiakkal állott meg, amelyből egy körülbelül negyvenöt éves, középmagasságú, erősen keleti típusú férfi lépett ki, majd kíségetett abból egy fiatal leányt. A szállodai portás felvezette a vendégeket a már előre megrendelt szobába, ahol a férfi az eléje tett bejelentő lapra a következőket írta: *Wazire Aezane Ahstana, ministre, Mesched, Persien.*

Megírta az *Aradi Közlöny* akkor, hogy a perzsa sah egykori minisztere, majd técsi nagykövete miért jött Aradra. Házassági ügyek vezették ide. Akkor még menyasszonyával, *Sonn Annával* érkezett, hogy itt jövődöbelijének iratait megszerezzék és folytassák utjukat a magasrangú perzsa ur házájába. Az iratokat megkapták és elutaztak, ámbar két nappal meg kellett hosszabbítania aradi tartózkodását a miniszternek, mint azt most megtudtuk.

Pénteken érkezett Aradra és menyasszonya rokonait arra kérte, hogy rövid időn belül, ha lehetséges, huszonnégy óra alatt szerezzenek utlevelet *Sonn Annának*. A rokonok el is jártak a rendőrség utlevél-osztályán, ahol azt kívánták, hogy a miniszter jelenjék meg személyesen és igazolja, hogy házasság céljából viszi magával az aradi illetőségű hölgyet. Ez szombati napon történt. A miniszter azonban felháborodva jelentette ki, hogy ő szombaton ünnepet ül és akkor a világ minden kincseért sem jelenik meg hatóságok előtt. Es kijelentéséhez hiven megtartotta ünnepét, vasárnap pedig a városházán nincs hivatalos óra és így csak hétfőn jelent meg *Varjassy Lajos* polgármesternél, a hol felmutatta irásait és igazolta magát.

Kijelentette akkor a polgármester előtt, hogy Arad rendkívül megtetszett neki, mert egészséges, tiszta és barátságos város és hogy a jövőre nézve neki *Aradon* terveik vannak. Arról, hogy mit szándékozik Aradon cselekedni, bővebben nem nyilatkozott.

Most aztán irhatunk már arról is, hogy az egykori perzsa exminiszter milyen tervekkel foglalkozik és Aradra milyen szempontok vezetnek.

A perzsa ur, mikor augusztusban Aradról elutazott, Románián át hazatért állandó lakóhelyére, Meschedre. Ott a mohamedán rítus szerint feleségül vette az aradi *Sonn Annát*. Az asszony eleinte szorgalmasan írt levelekét Aradon lakó szüleinek, rokonainak, de október hónapban a levelek elmaradtak. A rokonság többször írt Perzsiába és sürgette a válaszokat, de csak nem jött a messze keletről semmiféle tudósítás. Eltelt így három hónap, anélkül, hogy a fiatal asszony életjelt adott volna magáról.

A múlt év decemberének 28-ik napján sürgöny érkezett *Löwenstein* Károly aradi lakos címére, aki a Weitzer-utca 17. számú házában lakik. A táviratot Bécsben adták fel. Feladta *Wazire Aezane Ahstana* Bécsben és azt kérte benne, hogy *nejjének Aradon lakó nővére, Sonn Ella* jöjjön azonnal Bécsbe. A család megörült a sürgönynek, mert hónapok óta ez volt az első híradás. *Sonn Ella* még aznap Bécsbe utazott abban a reményben, hogy *meszszire* elszakadt nővérét viszont látja, vagy legalább biztos hírt hall felőle sógorától. Az exminiszter a vonatnál várta sógoránját.

— Mi van Annával? — kérdezte nagy mohósággal a leány, aki azonban feleletet nem kapott. A sógora felelet helyett *szirni* kezdett. Ez mindent megmagyarázott. *Sonn Anna* három hónapi házasság után súlyosan megbetegedett és *Meschedben* meghalt, ahol férje el is temettette.

Mielőtt azonban nővére meghalt volna — mondotta az exminiszter — *engem megeskettett arra, hogy őnt veszem el feleségül.* Én megígértem a sokat szenvedett, haldokló asszonynak, hogy teljesítem ezt az utolsó kívánságát. Azért kérettem őnt Bécsbe, hogy ezt tudomására adjam és kezét megkérjem.

Sonn Ella ezt megírta édesanyjának, aki szintén Bécsbe utazott és néhány hét múlva a perzsa ur mohamedán rítus szerint feleségül vette *Sonn Ellát*, akivel még *jelenleg is Bécsben lakik.*

Aradi rokonaihoz írt leveleiből kitűnik, hogy többé nem is fog visszatérni Perzsiába. Mikor első feleségét eltemette, óriási földbirtokait eladta, ingóságait is pénzzé tette és azzal az elhatározással mondott búcsút hazájának, hogy oda többé nem tér vissza. Aradi rokonainak állítása szerint ezzel a tervvel foglalkozik, hogy nagy tőkéit gyáralapításokkal gyarapítsa. Szó van arról, hogy valamelyik nagyobb magyarországi városban cukorgyárat is létesít és e városok között *Arad is szerepel.* Komoly tárgyalások is folynak ez irányban egy aradi ügyvéd közbejöttével és így nem lehetetlen, hogy az egykori perzsa miniszter és nagykövet aradi gyáros lesz.

VIDÉK.

A Munkapárt szervezkedése Aradmegyében.

Tagányi Sándor dr. jelölése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8

Máriaradnán ma alakult meg a kerületi nemzeti munkapárt több, mint négyszáz választópolgár jelenléte mellett. A nagygyűlés vezetésére *Bódy Bódogot* választották elnökül és *Székely Árpádot* jegyzőül. A gyűlés megnyitása után *Bódy Bódog* lendületes beszédben vázolta a nemzeti munkapárt céljait és feladatit, majd a rendkívül nagy hatást keltő beszéd után a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

A máriaradnai kerület polgárai szükségét látják a nemzeti munkapárt megalakításának és az anyapárthoz való csatlakozásnak és ezt ezen elhatározzák. Egyben kifejezést adnak törhetlen és teljes bizalmuknak, nagyrabecsülésüknek a miniszterelnök és nagyméltósága *Khuen-Héderváry gróf, Tisza István gróf,* valamint *Urbán Iván* főispán személyei iránt és ezt táviratilag tudomásukra hozzák.

A gyűlés a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

Ezután az elnök indítványára közfelkiáltással megválasztották a párt tisztikarát és választmányát, továbbá *Székely Árpád* javaslatára a megalakult párt *Tagányi Sándor dr. jelöltetése mellett foglalt állást és megbizta a párt elnökségét hogy annak idején küldöttség útján szólítsa fel Tagányit a jelöltség elfogadására.*

Tagányi jelöltsége határozottan szerencsésnek mondható, mert a népszerű földbirtokos sokat tehet a kerület érdekében. A jelöltség a kerületben jó hatást tett, mert tudják, hogy az agilis jelölt teljes ambícióval fáradozik ama kerület érdekében, amely a parlamentbe küldi.

Végül a következő táviratokat küldte el: Nagyméltósága *Khuen Héderváry Károly* gróf miniszterelnök urnak Budapesten. A *Máriaradnán* ma megalakult nemzeti munkapárt legmélyebb tisztelettel, nagyrabecsüléssel üdvözli Nagy-

méltóságodat, mint az országos nemzeti munkapárt vezérét, legteljesebb sikert kívánja önzetlen hazafias törekvéseinek megvalósításához és teendő lépéseinek törhetetlen ragaszkodásáról biztosítja. Egyben bejelentjük, hogy pártunk *Tagányi Sándor dr. személye* körül tömörül és annak jelöltetése mellett foglalt állást.

Nagyméltósága *Tisza István* gróf urnak Budapest. A *Máriaradnán* ma megalakult nemzeti munkapárt legmélyebb tisztelettel és nagyrabecsüléssel üdvözli Nagyméltóságodat, mint a szabad-elvű haladás útjain kiépítendő modern Magyarország uttörőjét, amely nemes munkálkodásánál feltétlenül ragaszkodásáról biztosítja. Egyben tudomására hozzuk Nagyméltóságodnak, hogy pártunk *Tagányi Sándor dr. jelöltetése* mellett foglalt állást.

Méltóságos *Urbán Iván* főispán urnak Aradon. A *Máriaradnán* ma megalakult nemzeti munkapárt legmélyebb tisztelettel, nagyrabecsüléssel üdvözli Méltóságodat és törhetlen ragaszkodásáról, legőszintébb támogatásáról és szeretetéről biztosítja. Egyben bejelentjük Méltóságodnak, hogy pártunk *Tagányi Sándor dr. személye* körül tömörül.

Nagyságos *Tagányi Sándor dr. urnak* Aradon. A *Máriaradnán* ma megalakult nemzeti munkapárt Nagyságod személye körül tömörül és jelöltetése mellett foglalván állást, fogadja ezuttal őszinte ragaszkodásunk kifejezését.

Végül a beszédek és a táviratok szövegeit a nagyszámu hallgatóságnak román nyelven is tolmácsolták.

A máriaradnai párt vezetősége a következőképpen alakult meg: elnök: *Seidner Bernát*, társelnökök: *Mairovitz Mór, Koncz Benő, Bódy Bódog*, kerületi elnökök: *Kulász Lipót, Seidner Sándor, Mairovitz Adolf dr., Raskó Sándor*, ügyvezető-titkár: *Székely Árpád*, kerületi jegyzők: *Schramm Róbert, Kovács Béla, Lázár Pál*, alelnökök: *Szabó Zoltán, Hoffmann Károly, Seidner Márton, Róth Mór, ifj. Konopi Kálmán, Schneeberger Márk.*

Azután közel száz tagu választmányt alakítottak a következő községekből: Radna, Paulis, Mános, Kládova, Gyorok, Kapruca, Dumbrovia, Gross, Szlatina, Soborsin, Kuvin, Szabadhely, Mondorlak, Csicsér, Solymos, Konop, Berzova.

A *kisjenői* kerület volt szabadelpvűpártjának elnöke, kétegyházi *Kirileszku Gyula* kir. közjegyző ma értekezletre hívta össze a kerület liberálisan érző polgárságát. Az értekezleten *Kirileszku* elnökletével elhatározták, hogy mivel szükségesnek és kívánatosnak tartják a *kisjenői* kerületben is a nemzeti munkapárt megalakítását, e célra *Kirileszku Gyula* és *Sisák Gyula* elnöklété alatt negyven tagu bizottságot alakítanak, amely elvégzi a pártszervezés teendőit.

Pécskán ma ilyen szövegű plakátok jelentek meg: „Eltársak! A Budapesten folyó 1910. évi február hó 19-én országosan megalakult nemzeti munkapárt politikai elveit valló hazafiak felhivatnak, hogy a pécskai választókerületnek Pécskán, a Központi-szálloda (Kaszinó) kávéházi helyiségében 1910. évi március hó 11-én délután 4 órakor tartandó pártalakuló és szervezkedő gyűlésén, — mely esetleg képviselőt is fog jelölni, — minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Hazafias üdvözléssel a nemzeti munkapárt szervezői nevében *Kripp József*, közjegyző.

A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület vinkai fiókja március Idusának emlékére Vinkán, a Nagyvendégszobai emeleti nagytermében március hó 13. napján (vasárnap) este hazafias ünnepélyt rendez. Az ünnep sorrendje: 1. a D. M. K. E. hazafias előadása; 2. közös vacsora; 3. táncmulatság. Belépődíj az előadásra és táncmulatságra: A kőrszékek I—III. sorában a fiók tagjai részére 1 kor.; nem tagoknak 2 kor., a többi sorban tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az előadás műsora a következő: Ébresztő. (Bajza József szövegére zenéjét szerette *Góll János*.)

Előadja: a D. M. K. E. zene- és énekkara. Nemzeti dal. (Irtta: Petőfi Sándor.) Szavalja: ifj. Enyedi Zsigmond. Boka kesergője. Előadja a D. M. K. E. zenekara. Keserű bordal. (Erkel Ferencnek „Bánk bán” c. dalművéből.) Éneki: Pilsák János, a D. M. K. E. zene- és énekkarának kísérete mellett. Molnár Gézáné szavalata. Takarodó. (Erkel Ferencnek „Névtelen hősök” c. dalművéből.) Előadja: a D. M. K. E. zene- és énekkara. A közös vacsora alatt Sziriák Gyula dr. ünnepi beszédet mond; Kiss Mihály pedig felolvassa saját verseit. Vacsora után tánc.

Postatiszt mint haramiavezér.

A gyulafehérvári postarablás.

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

A gyulafehérvári postarablás dolgában jelentettük, hogy a tetteseknek csak egyikét sikerült elfogni, a másik megszökött. A budapesti rendőrség most megállapította, hogy az illető *Struchar István* harminokét éves szobafestősegéd, aki *Szepeti, Szabó, Szalay István, Fehér János, Jancsik Ágoston, Martinka József* árneveket is szokott használni, magyarul és tótul beszél, 174 és fél centiméter magas, arca tojásdad, haja gesztenyebarna, szeme kék, bajusza barna, jobb kezefején 1878. évszám van tetoválva. Valószínűen Amerika felé vette útját. A rendőrség nyomozza.

A postarablás értelmi szerzőjéről, *Jarzsemszky Félix*ről érdekes dolgokat közölnek még velünk Déváról: *Jarzsemszky*, aki a múlt év október hetedikén került Dévára postatisztjelöltnek, igen használható munkaesőnek látszott. Főnöke, *Báncs Emil*, a posta vezetője nagyon meg volt elégedve, csupán azt kifogásolták, hogy a privátéletben éppen nem hivatalnokhoz illő társaságban szokott tartózkodni. Igen sokszor ugyanis gyanús emberek egész kompániája vette körül *Jarzsemszkyt*. Azt sem tudták megérteni, hogy a fiatal postatisztjelölt miből költekezik olyan föltűnő módon. Kellőái feleségeinek sokszor kínált megvételre igen finom brüsszeli csipkét, potom áron és amikor emiatt kérdőre vonták, kijelentette, hogy olyan forrás áll rendelkezésére, amelyet vám nem terhel.

Az utolsó két hónap alatt föltűnt még az is, hogy minden este kilenc órakor a személyvonattal elutazott Gyulafehérvárra és másnap reggel a félhét órai vonattal érkezett vissza Dévára. Elhitette, hogy szerelmi kalandban utazgat, de gyakori utja természetesen most már egészen más magyarázatot nyer. Anyjának Gyulafehérváron házat vett, hogy ne kelljen gyakori látogatásakor szállóba térnie.

A legkülönösebb s talán még ezután megfajtható a következő dolga: *Jarzsemszky* mintegy öt hónappal ezelőtt rá akarta venni egyik hivatali kollégáját arra, hogy utazzék el vele Gyulafehérvárra. Hajlandó volt kollégájának minden költségét fedezni és még azonfölül husz korona napidíjat ígért neki, ha az egész uton *szolgabíró* urnak szólítja. A postatiszt azonban nem ment bele a dologba s akkor *Jarzsemszky* egy másik emberrel kelt utra, valószínűen hasonló kikötéssel.

Mind a postarabláson tettenért *Steiner*, mind *Jarzsemszky* ellen a gyulafehérvári hatóságok egyébként nemcsak a postarablás dolgában folytatnak vizsgálatot, mert a két embert azzal is gyanúsítják, hogy ők követték el a *piski-petrozsényi vonalon tavaly történt postalópást*, továbbá, hogy ők a tettesei sok más dévavidéki bünténynek.

A szegények orvosai.

Apró tragédiák.

— *Budapesti munkatársunktól.* —

A napokban Budapest egyik külvárosában jártam, ahol egy riport ügyében kerestem a szegény munkásasszonyt, *Steiner Marit*. Az asszonyt nem találtam, hanem az udvaron egy öklömnyi leányka szalad utánam: doktor bácsi, ide tessék jönni. És mindjárt utána olyan kedvesen szalad előttem, hogy — noha nem vagyok doktor — megyek, a merre vezet. A két lépés széles konyha első részében két asszony mos, a végén pedig — a tüzhely mellett — az ágyban egy asszony fekszik.

Azt hitték, hogy orvos vagyok, vártak már nagyon. A sűrű gőzös levegőben a beteg asszony ziháló hangon beszél hozzám. *Pollák Mátyásné*nak hívják, az ura huszonöt esztendeje kőmives-napszamos a fővárosban.

Oly egyszerű és mégis oly fölháborító az esete. A múlt hétfőn már nagyon rosszul érezte magát, — szur a tüdejében, nem tud lélegzeni s esténként nagy láz gyötri, — előkereste tehát a *Munkásbetegsegítő pénztár* tagkönyvecskéjét, a melyre már hosszú-hosszu éveken át mindig fizetik az adót s valahogy elvánszorgott *Lukácsy József* dr.-hoz, a Mátyás-tér 5. szám alá. A mellét is megakarta mutatni, meg a lábát is, a mely már tizennégy év óta ekeéma. Nekem rögtön meg is mutatta.

Hanem *Lukácsy* doktornak nem tudta megmutatni, mert reá sem nézett, hanem azt mondta:

— Miért nem megy a *Reiner* doktor urhoz? Menjen ahhoz, a Nagyfuvaros-utcába.

Pollák Mátyásné nem birt tovább vánszorgni s csak tegnapelőtt, esütörtökön volt anynyi ereje, hogy újra föltápáskodott. Elment hát *Reiner Gyula* dr.-hoz. Az megnézte, adott neki egy kenőcsöt a lábára, egy köhögős, kanalas orvosságot a mellére, aztán most itt fekszik, nem tud már a lábára állni, hát várták az orvost, talán eljön. Azért szaladt utánam a kis leány, mert azt hitték, hogy én vagyok az orvos.

Azoknak az alapján, amiket láttam és hallottam, elmentem *Lukácsy József* dr.-hoz, a Mátyás-tér 5a. száma alá. És beszélgettünk az esetről; kiírom ezt a beszélgetést.

— Az orvos ur címtábláján ott a fölírás: a kerületi munkáspénztár orvosa. Méltóztatik e tiszttségért fizetést huzni. Hétfőn volt itt egy asszony, rogyokkal beborított lábával, lázas, ziháló mellet és *Pollák Mátyás* tagsági könyvével. Méltóztatik reá emlékezni?

— Azonnal megnézem a könyvben, itt mindenki be van írva.

A doktor nézi a könyvet, a tót asszony nincs beírva.

— Nem volt itt, mondja *Lukácsy* doktor.

— De itt volt kérem, ő is állítja s tanu is van rá, aki elkísérte. A lábát mutatta is és ekkor küldte el orvos ur.

— Igen, igen, most emlékszem rá, régi ekeéma. Rendeltem is neki.

— Most is tévedni méltóztatik, doktor ur. Nem kegyeskedett rendelni neki semmit, mert meg sem vizsgálta. Hogy az asszony igazat beszél, bizonyítja először az ön rendelő-könyve, amelyből hiányzik a *Pollák* néve. Másodszor magának az asszonynak a lába, amely most is piszkos rongyokkal van burkolva, holott fölteszem orvos urról, a higiénia ilyen kiváló papjáról, hogyha kezelés alá vesz egy ilyen sebet, legalább is tiszta *Brunsgyap*ottal köti be. Legalább én nem tudom, hogy az orvosi tudomány legújabb vívmánya: nyit sebekre piszkos szok-

nyarongy lenne. Ezt csak *Reiner* orvos ur, akit doktor ur önzetlen kartársi udvariassággal ajánlt az asszonynak, alkalmazta *Pollák*knénál. Végre harmadszor: az az asszony voltaképpen tüdőszurásai és vele járó láza miatt jött orvos urhoz, de azt már el sem magyarázhatta, mert átméltóztatott őt utalványozni *Reiner* doktor urhoz.

— Kérem, olyan sok dolgunk van, tessék megnézni, itt van a munka-naplóm: ez évi január elseje óta összesen 771 ambuláns beteg látogatást fogadtam és 161 látogatásom volt a pénztár tagjainál.

— Ez ötvenöt napra elosztva: esik, mondjuk tizennégy fogadás és három beteglátogatás egy napra. Elismerem, hogy ez nagy munka, különösen, ha egy-egy beteggel szokásosan nagyon sok időt méltóztatik tölteni. De kérem szépen orvos ur, ha *Pollák Mátyásné* helyett *Windischgrätz Alfrédné hercegné* téved be önhöz, egy tizennégy esztendő ekeémával és egy körülbelül gyanítható tüdőgyuladással, őt is *Reiner* orvos urhoz méltóztatnék küldeni?

Erre nem válaszolt *Lukácsy* doktor ur és sajnálom, hogy nem találhattam otthon *Reiner* orvos urat, legalább megkérdezhettem volna tőle, hogy neki is mi a nézete a kerületi munkáspénztár orvosi hivataláról?

Valóban érdekes lenne tudni ezt a pénztári orvos uraktól maguktól, mert a munkáspénztár tagjai mindannyian keservesen panaszkodnak az orvosi ellátásra, holott ők éveken, át fizetik a rájuk rótt tagdíjakat, a pénztár pedig fizeti orvosait. És a betöltésre váró munkáspénztári orvos-állásokért erős versengés is szokott lenni.

Száz és száz panasz adott alkalmat arra, hogy a *Pollák Mátyásné* esetét megírjam s igaz tisztelet a kivételeknek, de az ilyen egyesületes orvosi ellátásoktól már a legszegényebb emberek is fáznak. Vagy el lehet látni az orvos-etika és a tudomány mai nivója szerint a munkáspénztár beteg tagjait, vagy pedig olyan sok a munka és olyan kevés a fizetés, hogy nem lehet. Akkor fel kell eszlatni a pénztárnál az egész orvosszolgáltatás mai rendszerét, mert a mostani állapotok tarthatatlanok.

Ahhoz nem elég gazdagok a szegények, hogy két orvost keressenek föl: egyet, akinek rendszeresen fizetnek s egy másikat, aki törődik velük.

TANÜGY.

(—) Ünnepelet tanítónő. Körösbánya közönsége szép ünnepély keretében tisztelte meg *Brádl Károlyné* áll. elemi iskolai tanítónőt, 25 évi nehéz, de eredményes szolgálatának betöltése alkalmából. Az ünnepély március hó 5-én délelőtt 10 órakor a „Tulipán” szálló dísztermében tartott meg, ahová már 9 órakor gyűlekezni kezdett az ünneplő közönség. Gyönyörű látványt nyújtott a helybeli áll. iskola 300 növendékének felvonulása, kiket nemcsak a körösbányai, hanem az ünnepeletnek a vidékről is össze sereglett kollégái is kísérték. Az ünnepélyt a „Himnusz” éneklése nyitotta meg. *Bankó András* kir. tanfelügyelő, ki egyuttal a vallás- és közoktatásügyi minisztérium elismerő leiratát is nyújtotta át, gyönyörű beszédben méltatta az ünnepelet érdemeit. Ezt követte *Brády Attila*, kir. járásbíró mint iskola gondnoksági elnök szép beszéde, majd *Urbán József* igazgató-tanító a körösbányai és *Filó Ferenc*, gurabárczai tanító a vidéki tanítók nevében üdvözölték. Azután a jubilánsnak egy volt tanítványa: *Mischinger Margitka*; egy jelenlegi tanítványa: *Pillár Erzsike* és egy leendő növendéke: *Fóthy Iluska* járultak az ünnepelet tanítónő elé, hogy ők is kifejezést adjanak mérhetlen szeretetüknek. A jubiláns a meghatottságtól elsukló hangon mondott köszönetet az elismerés eme spontán megnyilatkozásáért és ünnepélyesen kijelentette, hogy a jövőben is teljes erővel a tanügy javára szenteli minden idejét. Este banket volt.

Tisza István a Fejérváry-kormány tagjairól.

Ujabb nyilatkozat.

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

Tisza István gróf és Feilitzsch Artur, valamint a volt Fejérváry-kormány többi tagjai között felmerült konfliktus ügyében ma nyilatkozik Tisza István gróf. A nyilatkozat közvetlen előzménye az, hogy Lányi Bertalan, a Fejérváry-kormány volt igazságügyminisztere a mai lapokban hosszabb nyilatkozatot tesz közre és abban idézi Tisza István grófnak a kormány bemutatkozása alkalmával a főrendiházban elmondott beszédét, amelyben Fejérváryékról így emlékezett meg:

— És akkor jött a Fejérváry-kormány szerencsétlen vállalkozása, amikor ez a kormány, mint a vízbe halmi készülő szalmaszálba kapaszkodik, az is ezen kétségbeesett eszközhöz folyamodott, ezt igyekezett badobni a tömegekbe, hogy kijátsza a tömegek szenvedélyét az akkor velük szemben álló többség falánzával szemben. Akkor pártkülönbség nélkül mindannyian elítéltük ezt, veszélyesnek, hazafiatlannak és az országra nézve végzetesnek tartottuk.

Ezekután Lányi kijelenti, hogy nem érti Tisza István grófnak Nagyváradról kelteztetett nyilatkozatát, s arra vonatkozólag a következőket mondja:

— Lehetnek, akik Tisza István nyilatkozatát úgy értelmezik, hogy a Fejérváry-regime részeseit, vagy a volt haladó pártiakat általában nem tartja méltónak arra, hogy az új pártalakulással intencionált nemzeti munkában részt vegyenek és hogy ő is a koalíció álláspontjára helyezkedik, mely szerint politikai, sőt pláne közéleti számuzetésben kell maradniok. En ezt Tisza István gróf részéről kizártnak tartom. De ha ebben mégis osalódnám, akkor legyen szives Tisza István gróf világosan és bátorozottan nyilatkozni, amivel szemben azután én is megadom a kellő választ.

Tisza István gróf erre ma este a következő nyilatkozatot bocsátotta közre

Lányi Bertalan ur ma megjelent egyenes felszólítására a következőket jelentem ki:

Csáky Albin gróf folyó év február 17-én felkeresett engem és elsősorban azt kérdezte tőlem, miszerint főrendiházi beszédemnek a haladó párti kormány választójogi álláspontjára vonatkozó része birt-e az illetők személye ellen irányuló célzattal. Erre én azt feleltem, hogy az kizárólag az illetők politikai eljárását elítélő kritika volt. Hogy ez alkalommal szóba került az illető uraknak a nemzeti munkapártba való belépése, az megvallom, teljesen kiment az emlékezetemből, úgy, hogy csak Csáky Albin gróf tanubizonyossága alapján állithatom, miszerint akkor azt mondtam, hogy belépésüket nem helyeslem, de meg nem akadályozhatom és amennyiben megtörténék, én őket sem ki, sem le-nézni nem szándékozom. Nehány nappal később azonban más oldalról hozzám intézett kérdésre szó szerint azt válaszoltam, amit minapi nyilatkozatomban szó szerint ismételttem: t. i. hogy belépésüket meg nem tilthatom ugyan, de károsnak, helytelennek és tapintatlannak tartom. Hogy ez utóbbi nyilatkozatom valamivel élesebb az elsónél, az kizárólag az urak némelyikének időközben tanusított magatartásában leli magyarázatát. Ennyit az igazság teljes felderítésére meg kellett mondanom. További polémiába vagy nyilatkozatokba sem bocsátkozom, de befejezésül még meg kell mondanom, hogy a volt haladó pártnak társadalmi üldözését mindig elítélttem, egyéni integritásukat politikai multjuk által érintve nem látom. Vannak köztük ba-

rátaim, akikkel a magánéletben szivesen találkozom, de a velük való politikai szolidaritást tőlem telhetőleg kerülni kívánom. Tisza István.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Frenk báró, operett (A bérlet.)
Csütörtök: A kis cukros, vígjáték. (B bérlet.)
Péntek: Sötét pont, vígjáték. Bemutató előadás. (C bérlet.)
Szombat: Sötét pont, vígjáték. (A bérlet.)

* **Detektívek őrzik** — Carusót. Newyorkból táviratozzák: Carusó nap-nap után fenyegető leveleket kap, amelyben a „fekete kéz” társaság megöléssel fenyegeti, ha nem ad pénzt. Carusó nem is akart fellépni a színházban, mert attól félt, hogy az ott elrejtőző banda tagjai esetleg bombával a levegőbe röpítik. Tegnap hatvan magán-detektív által őriztette magát a színpadon s csak úgy mert föllépni.

* **Beck Vilmos sikere Amerikában.** Beck Vilmos, a kiváló énekművész, az Operaház volt tagja, aki ezidőszereint a newyerki Manhattar-operaházban vendégszerepel, nap-nap után nagy sikereket arat. Legutóbb a „Rigoletto” és a „La Tosca” operákban énekelt zajos tetszés mellett. A művészt lelkesen ünnepelték Filadelfiában, Bostonban és Chikágóban is.

* **Treville és a pécsi kritikus.** A csattogó hangú párisi csalogány, Yvonne de Treville, akitnek hangversenye ma elmaradt Aradon, Pécsen vendégszerepelt. A hangversenyéről egy pécsi kritikus ilyen ravaszkodó bírálatot írt: „A hangverseny utolsó számát, Lakmé osengetyű áriáját be nem várhattam, de utban a szerkesztőségi műhelybe, a kereskedelmi és iparkamara épületénél tisztán hallottam még a bravuros éneket, ezt a nagy horderejű hangot, azokat a gyönyörű trillákat, a harang lágy, andalító dallamának utánzását, melynek nem szabnak határt a Vigadó oldalfala és a közbenső színházi kolosszus épület. Alig fél tojásalakúra nyílik a művésznő szája és mintha tengerből mernék vizet, oly gazdagon hever e torokban a hanganyag, melyet csiszoltabban, mint Yvonne de Trevillénél alig is lehet a hallgató füléhez eljuttatni. Olyan bravuros, annyira tökéletes és biztos tudásában, hogy a legügyesebb kötél-táncos se jár nagyobb biztonsággal a Niagara zuhatag fölött a vékony drótsodronyon, mint a hogy Yvonne de Treville folytatja a hangtornát, de oly könnyedén, oly elegánsan ömlenek ajkáról a futamek, trillák, föl a magaslatokba, ahova ritkán merészkednek a legbátrabb énekgjongleurök, hogy a hallgatóban nem is ébred egy pillanatra se a tudat, hogy kisiklás is a lehetőségek közé tartozik.”

* **A sötét pont.** Ez a címe annak az érdekes meséjű, szellemes francia bohózatnak, amely pénteken kerül bemutatásra az aradi színházban. A színtársulat nagy ambícióval készül az előadásra.

* **Sánder Erzi hangversenye szombaton** este 8 órakor lesz. Jegyek Klein zeneműkereskedésében kaphatók.

* **Az Uránia humoros műsora.** Szerdán mutatja be az Uránia-színház utoljára nagyszerű humoros műsorát, mely méltán váltotta ki a közönség legnagyobb tetszését. Minden egyes képet orkászzerű kacagás kíséri, bizonyosságul annak, hogy a közönség szivesen látja a jóízű bohózatokat. Valóságos üdülés számba megy az Uránia mulatságos képein szórakozni és ha valaki szeret — és ugyan ki nem szeret? — egy órát gondtalan jó kedvben eltölteni, az megtalálja ennek a módját az Uránia pompás műsorán. Csütörtökön ismét új és meglepetésszámba menő mozgófényképeket mutatnak be. 241

A magyar fakir a vádtanács előtt.

A szabadonbocsátott művész.

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

A budapesti törvényszéken egyetemi tanárok, kuriai bírák és tekintélyes, gazdag háztulajdonosok jönnek-mennek, mindenki a fakir után érdeklődik. A fakir tudvalevőleg Vamperszky Antal, a letartóztatott szobrászművész, aki beutazta a keletet s Budapesten is sok fölolvastást rendezett a teozofusok társaságában tanulmányairól.

Igy ismerkedett meg Nagy Béla dr. ügyvédjelölttel, akit beavatott a tudományokba s az ügyvédjelöltől átvett körülbelül tízezer koronát. Ezzel a pénzzel lehetett volna megcsinálni, hogy Nagy Béla dr. is fakir legyen. Csalást láttak a dologban, följelentést tettek a rendőrségen s a fakirt, Vamperszky Antalt Vörösmarty-utca 18. számú lakásáról a rendőrségre vitték. Letartóztatták s átkisérték az ügyészségre.

Napokon át az ügyészségen egyetemi tanárok és kuriai bírák jártak s keresték a vizsgálóbíró, hogy beszélhessenek esetleg a fakirral. Vamperszkyval. Mindnyájan meg vannak győződve róla, hogy fatális tévedés történt. Kihallgatta a vizsgálóbíró Vamperszkyt. Azt vallotta a szobrászművész, hogy a tízezer koronát önként adta neki Nagy Béla. Két év múlva együtt utaztak volna Perzsiába, ezért adta megörzés végett Vamperszkynek a pénzt az ügyvédjelölt.

Hogy csalásról csakugyan nem lehetett szó, ezt azzal is bizonyítja a fakir ügyvédje: Brasch Arnold dr., hogy Vamperszky már beszerezte az utleveleket, tehát nem a saját céljaira osalta ki a pénzt. Igaz, hogy abból elköltött néhány forintot, de erről tudott Nagy Béla, tudta, hogy Vamperszkynek egy készülő szobrához még szüksége van két-háromszáz koronára.

A törvényszék vádtanácsa ma délelőtt tárgyalta a védő szabadlábra helyezés iránt benyújtott indítványát. A vádtanács kimondta, hogy Vamperszkyt szabadon kell engedni, mert nincs bizonyítva az, hogy ő saját céljaira vette át Nagytól a tízezer koronát.

— Egy tudósnál — mondja a vádtanácsi határozat — nem lehet megállapítani, hogy csalási szándékkal szerez-e pénzt, vagy pedig tudományos célokra akarja-e felhasználni

A határozat értelmében a magyar fakirt ma este szabadon engedték.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tarnovszka grófnő bünpöree.

A megkínzott szerető.

Távirati tudósítás.

Arad, március 8.

Veleneéből táviratozzák: A tárgyaló terem ma is zsúfolásig megtelt közönséggel, mert a mai napra várták Tarnovszka grófnő kihallgatását, azonban az egész napot Naumov kihallgatása töltötte be. Tekintettel arra, hogy az elnök a legszigorubb megtorlást helyezte kilátásba a közönséggel szemben a vádlottak mellett vagy ellen való tüntetésért, a közönség ma nyugodtan hallgatta a tárgyalást. A hallgatóság között foglaltak helyet Tarnovszka grófnő és Naumov atyja is.

Naumov, a gyilkos elmondja, hogy teljesen a grófnő hatalmában állott. A grófnő azt csinált vele, amit akart. Például tetovírozta, az ő — Naumov — testét és különböző szerekkel még jobban fokozta fájdalmát. A viszonyaival kinezte és féltékenyvé tette. De mindent el-

viselt és megtett kedvéért mindent, mert félt, hogy ellenkező esetben elveszíti szerelmét. Naumov ezután a vádirattal teljesen egyezően elmondja a gyilkosság történetét.

A közönség körében Naumov iránt nagy a részvét.

§ **Meglopott mérnök.** A múlt év december havában *Apfel Leon* mérnök hivatalos minőségben a világi Bohus báró uradalomban járt és ott aludt a kastélyban. Reggel, amint a kastélyt elhagyta, észrevette, hogy 840 korona készpénzt tartalmazó tárcája, — amelyet éjjel az ágyban a párna alá tett, — hiányzik. A tárcát *Pálffy Béla* komornyik találta meg és ahelyett, hogy tulajdonosának visszaadta volna — elrejtette, de megtalálták nála a tárcát a pénzzel együtt. Az aradi törvényszék *Pálffy Bélát*, — aki lopásért már többször büntetve volt — ma egy évi börtönbüntetésre ítélte.

§ **A nógrádverőcei rablógyilkosság hét vádlottja közül tegnap ötnek a kihallgatásával végzett a pestviléki esküdtszék.** Ma *Bánó* elnök a hatodik vádlott, *Basta Dániel* kihallgatásával folytatta a tárgyalást. *Basta* épp úgy, mint tegnap *Bosnics Miklós* fővádlott, az értelmi szerző, tagadásban van. *Karpik Tekla* vádlott, akinél a rabolt pénzből körülbelül 11.000 koronát találtak, elmondta, hogy a pénz kedvesétől, *Stulitstól* kapta elrejtés végett. Mivel 52 tanut idéztek meg, ítélet csak a hét végén lesz.

§ **Becsapott szőlőbirtokosok.** *Káló Sándor* gyoroki vagyontalan napszámos, nagyhangú hirdetésekkel tett közzé több fővárosi napilapban, amelyekben rendkívül olcsó szőlővesszőket kínált megvételre. Az olcsó ajánlat megtetszett *Grautzer János* kalocsai birtokosnak s előbb 180 ezer, utóbb 40 ezer szőlővesszőt rendelt *Kálónál*, aki előlegre és szállítási költségekre nagyobb összeget vett fel a megrendelőtől. De rendelést tett *Kálónál* még *Szegedi Ferenc* kecei birtokos is. *Káló* természetesen nem szállította a vesszőket, — mert nem is volt neki egy szál se. A károsultak erre feljelentették. Az aradi királyi törvényszék ma két évi börtönbüntetésre ítélte a csaló napszámost.

Ezer koronás ígéret a Tisza-szoborra.

Becsületsértési pör az aradi járásbíróson.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 8.

Az a lista, amelyben egyik fővárosi napilap a Budapesten emelendő Tisza-szobor adományait kimutatja, ma egy ezerkoronás adománnyal szaporodott volna, ha az aradi királyi törvényszék marasztaló ítéletet hoz egy becsületsértési bűnygyben. Az ügyben egy lemerbergi gyáros és egy aradi nagykereskedő szerepeltek s az ezerkoronás adományt a lemerbergi gyáros helyezte kilátásba, ha igazat ad neki a bíróság.

Münz Leon dúsgazdag lemerbergi gyáros a múlt év december havában megjelent *Schwarz Simon* fia és társa aradi rövidáru kereskedő cégnél, ahol a cég egyik [b]eltagjának, *Schwarz Adolf*nak árukat kínált megvételre.

— Az üzleti tárgyalás közben — mondja *Münz* a bírósághoz beadott feljelentésében — egy árura nézve nézeteltérés merült fel közöttünk. *Schwarz* ur kétségbe vonta állításaim valódiságát, mire én ingerültségemben heves hangon válaszoltam neki. A vitából összeördülés támadt, aminek során *Schwarz* ur a legválogatottabb gorombaságokat vagdosta fejemhez. Kérem a bíróságot, szolgáltasson elégtételt megsértett egyéni és kereskedői becsületeimnek, büntesse meg példásan *Schwarz Adolfot*.

A megtartott tárgyalás során *Schütz Henrik* dr. ügyvéd, a bepanaszolt *Schwarz Adolf* képviselője, tagadta, hogy a panasz tárgyává tett kifejezéseket védenec használta volna, a kihallgatott tanuk pedig egyáltalában nem igazolták a lemerbergi gyáros panaszát.

— Tekintetes királyi törvényszék, — mondotta ekkor *Fischer Jenő* dr. ügyvéd, a lemerbergi gyáros képviselője, — én tisztelettel kérem, méltóztassék a vádlott *Schwarz Adolfot* személyes megjelenésre és vallomástételre kötelezni. Én öt olyan korrekt uri embernek ismerem, ha itt a bíróság előtt azt állítja, hogy a sértő kifejezéseket felemmel szemben nem használta, akkor azokat tényleg nem is mondotta. Ez pedig ügyfelemnek kellő elégtétel lesz. Erre a tárgyalásra *Münz* gyáros ur *Lembergből* saját költségén jelenik meg.

A bíróság elutasította a lemerbergi gyáros ügyvédjének kérelmét és a vádlottat felmentette.

Ekkor, természetesen tárgyaláson kívül, szólásra emelkedett újból *Fischer* dr. és a következőket mondotta:

— Az ügy illetően kimenetelét nemcsak azért sajnálom, mert ügyfelem kudarcával végződött, de azért is, mert *Münz* ur kijelentette előttem, ha a bíróság az ügyből kifolyólag legkisebb pénzbüntetéssel, — akár két koronával is — megbünteti *Schwarz* urat, ő kész azonnal ezer koronát adakozni a Budapesten emelendő Tisza-szoborra.

A kártya-örület áldozatai.

Razzia a budapesti kaszinókban.

— Fővárosi levél. —

A fővárosban rendkívüli méreteket kezd ismét ölteni a kaszinókban, klubokban a hazardjáték. A kártya-örület már sok előkelő budapesti család egzisztenciáját tette tönkre. E miatt több ideális gondolkodású újságíró elhatározta, hogy valóságos razzia-tart a kaszinók kártyaszobáiban és leírja azt a visszatartó képet, amely a szemlélő elé tárul, hogy a megvetés érzését keltsék a kártya-örület iránt mindenkiiben.

A razzia egyik részletéből, amely az erzsébetvárosi kaszinóban folyó kártya rombolást írja le, ezt közöljük:

Az *Erzsébetvárosi Kaszinó* egyik megalapítója, aki még ma is vezető embere a klubnak, a bacc-örület első periódusában kerek negyvenezer koronát vesztett a kaszinóban. Többet is vesztett volna, ha ezzel az összeggel be nem éri. De a tizenkettedik órában jobbik észére tért, bucsút mondott a rablójátéknak, nem ült be többé a gőzbe s úgy került a bacc-asztal, mint a mágnás-kaszinó bármely tagja a link-becsületszót. Elég volt neki az istenverésből és most páholyból nézi, miként veri azokat, akik gyengék, tehetetlenek és bábként vergődnek a játék ördögének fojtogató karmai között.

Szánalomból, tisztán irgalomból, nem írjuk ki nevüket azoknak, akik az *Erzsébetvárosi Kaszinó* bacc-asztala mellett vagyontukat áldozták föl a kártyaszervenvedély bűnös oltárán. Fussanak ezek a szerencsétlenek, anélkül, hogy ujjal mutassanak rájuk az emberek. De azért mégis csoportosítjuk azokat, akik ebben a kártyabarlangban nem csak utolsó koronájukat, de *legszükségesebb fehérneműjüket* is elveszítették.

A közelmúlt végképpen letört játékosai, foglalkozásuk megjelölésével itt következnek:

1. Ügyvéd	40.000
2. Ügyvéd	30.000
3. Terménykereskedő	15.000
4. Dobozgyáros	60.000
5. Lapkiadó	20.000
6. Orvosprofesszor	15.000
7. Szövetkezeti igazgató	15.000
8. Járásbíró	10.000
9. Lókupec	10.000

ker. vesztettek abban a kaszinóban, amelyben a poentörök, a szegény kis poentörök nagy kontingense

a tagdíjakat sem tudja leszurkolni. Persze ezt a hevenyében összerótt tabellát szomorúan egészítik ki azok a kisebb veszteségek, amelyekkel máról-holnapra élő kis egzisztenciák, családok, anyatejre éhes csecsemők, gyermekek pusztultak el.

Tudatosan hagytuk ki a vesztesek listájából azt a kiszámíthatatlan tételt, amelyhez Budapest egyik legismertebb, de a kaszinó jóvoltából teljesen tönkrement *bankház* fűződik. Ez a horribilis tétel festvérek között is megérdemel külön fejezetet.

A legjobban szeretnők, ha iderajzolhatnók azt a nagy kakast, amely még nem is régen belekukorékelta mindenkinek a fülébe, hogy: „Isten áldása...”

A büszke, hetyke kakas nem hazudott. Osakugyan isten áldás volt mindaddig a bankon, amíg tulajdonosa be nem vetődött az Erzsébetvárosi Kaszinóba. Ettől a pillanattól aztán elmaradt az áldás és egyik csapás érte a másik után. Ez a bank nem tudott annyit jövedelmezni, amennyit a baccarat fölemésztett. Ha nem is számokban kifejezhetően, de mégis *százazreket, a virágzó, nagyjövédelmet hajtó üzletet vesztette el* a pechesen operáló bankár, aki egyszer életében mégis kimondhatta a poentörlekket gyilkoló ígét, hogy:

— A bank elment!...

Ezzel a bejelentéssel retirál a szerencséskező bankár a bacc-asztal mellől. Az isten-áldásos bankár ezt csak akkor mondhatta, amikor nagy kártyaveszteségei miatt kénytelen volt föladni banküzletét. Azt mondják, a boldogtalan kiállott a Fürdőutca közepére és belekiáltotta ennek a bűnös, züllött városnak a fülébe:

— A bank elment!...

Az Erzsébetvárosi Kaszinónak két erkölcsi halottja is van, akiket a társadalom gyászol, akiket a kaszinó tett erkölcsi halottakká.

Donáth Ármin postatisztet, aki, miután saját vagyont, vagy *ötvenezer koronát* eljászott az Erzsébetvárosi Kaszinóban, a belvárosi postahivatal pénztárából ezeket lopott, hogy tovább kártyázhassék. El kell parentálni az államvasuti alkalmazottak szövetkezetének jeles igazgatóját.

*Finda József*et is, aki a sikkasztott ezresekkel olyan nemesen gyarapította a mérlegben Házi kezelés jövedelme emén szereplő pinkapénzeket.

Az Erzsébetvárosi Kaszinónak nevezett kártyabarlang dicstelen fennállása óta zajos napokat uszott meg. Arról a sok pofonról, amelyet a kedves tagtársak tiszteletteljesen *átkentek* egymásnak, ne is beszéljünk. Vannak a pofonoknál sokkal súlyosabb esetek, megrázóbb, vérfagyasztóbb jelenetek. Ilyenek voltak többek között azok is, amelyeket a hatvanezer koronás veszteséggel szereplő dobozgyáros *szerencsétlen felesége* rög-tönzött a kártyabarlang előszobájában.

Amikor a bűnösen könnyelmű ember már vagyona roncsaival operált a bacc-asztal mellett és utolsó fillérjeivel vélte visszaszerezni eluszott ez-reseit, váratlanul megjelent felesége a kaszinóban. Éjszaka, egyedül, kisérlő nélkül, a kétségbeesés oda korbácsolta a bűnbarlangba az uriaszonyt, aki izgalomtól remegve, halálsápadtan követelte vissza a becsületes életnek megtévelyedett urát:

— Küldjék ki azonnal az iramat! — kiáltott a megriadt szolgánpre. Otthon éhezünk, fázunk, a párnákat kilicítálják fejünk alól és itt elrabolják gyermekeim szájából a kenyeret!

A szolgák azt mondták, hogy nincs a kaszinóban a dobozgyáros, de a fölkorbaesolt lelkű uriaszonyt nem nyugtatta meg ez a hazugság. Fenyegetődött rendőrséggel, a haját tépte, sirt, lármázott, végül kijelentette, hogy *leugrik* az emeletről, ha megakadályozzák abban, hogy haza vigye az urát.

Szánalmas volt ez a boldogtalan teremtés, aki legyőzött minden undort és jobb érzése ellenére is

átlépte a kártyabarlang küszöbét. A nagy zajra néhány játékos kinézett a gözből s amikor meglátták a vergődő uriaszonyt, az épen bankotadó férjnek beadták, hogy — meneküljön.

A gyáros otthagya a bankot, az előszoba megkerülésével kijutott a folyosóra, liftbe ugrott és megszökött a felesége elől, akit azután bevezettek, hogy győződjék meg róla, nincs a férje a bünbarlangban!

HIREK.

Öngyilkos nagyiparos.

Aki az apja sírjára ment meghalni.

Távíráti tudósítás.

Arad, március 8.

Egy szorgalmas, törekvő, jól szituált budapesti nagyiparos lett öngyilkossá tegnap a veszprémmegyei Várpalota község temetőjében, az édesatyja sírján. Rupprich Károly fővárosi műasztalos az öngyilkos, akinek a Ferencvárosban, a Remete-utca 34. számú saját házában volt pompásan berendezett ipartelepe. Rupprich revolverrel főbelépte magát és nyomban meghalt.

Az öngyilkos nagyiparos, aki 58 éves volt, rendkívül szorgalmas, munkabíró iparos hírében állott. Mint szegény ember kezdte a pályáját, a műasztalosságot és szorgalma, igyekezete által hamarosan vagyona lett szert. Előkei kastélyok, nagyobb ipartelepek berendezésére vállalkozott s mint ilyen, rendkívül kedvelt lett szoliditása és pontossága révén.

Rupprich csakhamar megnagyobbította üzletét. Megvette a Remete-utca 34. szám alatt levő telket, oda egy modern, kétemeletes házat építtetett s ennek a háznak belső részében és udvarán csinálta meg hatalmas kiterjedésű műhelyét. Munkája volt elég s lankadatlan munkakedvvel végezte sok dolgát ugyanígy, hogy még a vasárnapjait is rendszeresen az irodában, vagy a műhelyben töltötte. Az volt a baja, hogy nem bízott senkiben, nem volt olyan embere, akire a komplikált tervezéseket és a kivitelet rábízhatta volna.

Ez a tufeszített munka s örökös aggodás teljesen megőrölte a különben erős szerveztű ember idegeit és többször panaszkodott családjára elött, hogy nem bírja már ugy a munkát, mint ezelőtt. Többször célzást is tett arra, hogy azt szeretné, ha halála után a várpalotai temetőben, édesatyja mellé temetnék el.

Mindemellett Rupprich szorgalmasan dolgozott egészen péntek estig. Most is több nagyobb munkája volt, s vállalta ugyanis a remetei vasgyár, továbbá Széchenyi László gróf, Wanderbilt Gladys férje egyik felsőmagyarországi vadászkastélyának berendezését. Szombaton reggel elég jó hangulatban kelt fel. Ekkor azt mondta a feleségének, hogy felutazik a Széchenyi gróf-féle vadászkastélyba, ahol meg akarja nézni, mennyire haladtak a munkálatok. Arról egy szót sem szólt, hogy milyen sötét terveket forgat agyában.

A boldogtalan ember Felsőmagyarország helyett Várpalotára utazott, ahol tegnap reggel édesatyja sírján főbelépte magát. Rupprich öngyilkossága előtt több levelet írt, ezek között feleségének, huszéves fiának, aki a Thék-féle zongoragyárban hivatalnok, továbbá sógorának, Thék Endrének is. Ezekben a levelekben egy szóval sem említi, hogy miért válik meg az élettől; csak sejtetni enged, hogy kimerültsége s az ezzel járó idegessége kergetik a halálba. Feleségéhez írott levelében megható bucsut vesz tőle és a családjától. Az öngyilkos nagyiparosnak négy gyermeke maradt, akik közül kettő fiu és kettő leány.

Rupprich Károly anyagi ügyei teljesen rendben vannak; családjának tekintélyes vagyont hagyott hátra s ezenkívül az üzemet is folytatni fogja a család.

— A bolgár király Budapesten. Fővárosi tudósítónk telefonálja: Ma délután 3 órakor Budapestre érkezett Ferdinánd bolgár király. A pályaúdváron József főherceg és édesanyja, Klotild főhercegnő várták. A király 1 óra 40 perckor érkezett Meleg üdvözlés után a király, a főherceg és a főhercegnő a várba hajtottak. Ferdinánd budapesti tartózkodása alatt a várban fog lakni.

— Lueger betegsége. Bécsből táviratozzák: Lueger állapotáról ma reggel a következő közleményt adták ki: Hőmérsék 36, érverés 84, gyöngye. Veseműködés folyton csökken. Légzés időnként szabálytalan. Öntudat nem egészen tiszta. Az orvosok még megjegyzik: A páciens gyöngülése feltartóztatlanul folytatódik. A múlt éjjel legnagyobb részben nyugodtan aludt és csak hangos hívásra reagált. A természetes táplálkozás mindazonáltal lehetséges volt. Hányás nem állott be, de időnként csuklás. — Egy másik távirat ezeket jelenti: A beteg gyöngesége már igen nagyfokú. A polgármester délelőtt tíz órakor eszméletlenül fekszik, nehéz lélegzettel, nyitott szájjal és kék ajkakkal találták ágyában. Ma ajka zárva van és arckifejezése szemmelláthatólag nyugodtabb és békésőbb. A beteg erejének hanyatlását különösen arról lehet felismerni, hogy rendkívül lesoványodott.

Éjjel táviratozzák Bécsből: Lueger állapota rendkívül aggasztó. Este kilenc órakor az a hír terjedt el, hogy Lueger agonizálása megkezdődött, nemsokára azonban kedvezőbb híreket mondottak az orvosok. Kijelentették, hogy agóniáról még nem lehet beszélni és a katasztrófa bekövetkezése emberi számítás szerint ma éjjelre nem várható. A beteg lélekzése igen zajtalan, a polgármester eszméletét sem vesztette el teljesen. Néhány esőp vizet akart inni, de az italt nem tudta lenyelni.

— Adakozás Boros Beni szobrára. Nesnera Aladár főigazgató ma 100 koronát küldött hozzánk Boros Beni szobrára. Az összeget az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárban helyeztük el.

— A csanádmegyei tanfelügyelő halála. Makóról jelentik: Láng István, Csanádvármegye tanfelügyelője egyike volt a legszorgosabb tanfelügyelőknek. Megyője iskoláit sorra látogatta és ilyen útjában betegedett meg, de betegsége dacára Sajtyénba ment a nemzetiségi iskolák meglátogatására. Állapota az ut fáradalmaitól annyira rosszabbodott, hogy tegnap az esti órákban meghalt. A 35 éves, kiváló tanfelügyelő halála általános részvétet keltett.

— Eltiltott képeslapok. Fritz Schönplugnak, a „Musketeer“ zseniális rajzolójának kedvelt képeslapjairól, melyek főképen a közös hadsereg alakjait és típusait figurázzák ki gyengéd és szeretetteljes humerral, különös hírt kapunk. Mint lapunknak jelentik, a pozsonyi 5. hadtest parancsnoksága a hatósága alá tartozó összes katonai egyéneknek megtiltotta ezeknek a képeslapoknak a használatát. A kártyák kiadója, az ismert „Wiener Postkartenzverlag“ azonnal felvilágosítást kért a hadtestparancsnokságtól, mert Schönplug, aki maga is szolgálaton kívüli viszonyban lévő tiszt, azonnal meg akarja kérni önmaga ellen az illetékes honvédparancsnokságnál a becsületügyi eljárást.

— Az aradi állomás-építés ács munkáinak kivitelével a Máv. igazgatósága, mint a legelőnyösebb ajánlattevőt, Vlatt István ács mestert bízta meg. A föld-, kőműves- és tetőfedőmunkára döntés még nem történt.

— Magyar mérnök repülőgépe Amerikában. Jelentést tettek már a lapok arról, hogy Pfitzner Sándor magyar mérnök Amerikában nagy sikert ért el saját találmányu repülőgépevel. Mint most egy new-yorki távirat jelenti: Pfitzner néhány heti gyakorlatozás után teljesen ura lett gépének. Február 22-én Hamonsford mellett szállt fel monoplánjával heves hóviharban. A merész felszállást óriási közönség nézte végig. A monoplán 1200 yard magasságig jutott. Az első félóra után izgalmas jelenet történt. A monoplán motorja mintegy 500 yardnyi magasságban felmondta a szolgálatot. A gép nagy sebességgel zuhant lefelé, Pfitzner azonban nem veszítette el lélekjelenlétét. A tartalék-motort villámgyorsan sikerült működésbe hoznia, mire a monoplán újból magasra emelkedett. Mikor két órai bravuros repülés után leszállott, az óriási amerikai és magyar közönség zajosan ünnepelte. Hírlapírók kérdésére kijelentette, hogy nyilvános versenyben először a budapesti internacionális versenyen vesz részt.

— Mikszáth disz doktorsága. Budapestről jelentik: Az egyetlen tanácsa tudvalevőleg felterjesztést intézett a kormányhoz, hogy Mikszáth Kálmán írói jubileuma alkalmából az egyetem filozófiai fakultásának disz doktorává avassák. A kormány már előterjesztette az ügyet az uralkodónak és a jóváhagyást rövid idő múlva publikálni fogják.

— Házasság. Zay Dezső Elemér, aradi honvédtiszt házasodott e hónap 12-én kőt házasságot Aradon Hendrey Mici kisasszonnyal. Königsseg Fidal gróf es. és kir. huszárfőhadnagy ma tartotta esküvőjét Wachtel Adrienne-nel, özv. Wachtel Leoné és néhai Wachtel Leó volt rendőrkapitány bájos leányával Nagybeeskereken.

— A házasságtól eltiltott tanítónk. Ismeretes, hogy az alsóausztriai tartománygyűlés a fennhatósága alatt álló iskoláknál működő tanítókat, állásuk elvesztésének terhe alatt, eltiltotta a férjhezmenéstől. Azzal indokolták meg ezt az intézkedést, hogy a háztartással járó gondok elvonják a tanítónk munkaidejét és munkakedvét iskolai teendőitől és hogy másrészt a növendékek erkölcsére veszélyes az a látvány, amelyet nekik az anyaság elé néző tanítónk nyújt. Mint most Bécsből jelentik, a bécsi tanítónk és nevelőnk egyesülete is csatlakozott ahhoz a mindjobban terjedő mozgalomhoz, amely a tartománygyűlés eme reakciós intézkedése ellen állást foglal. Tegnapi gyűlésén ugyanis határozati javaslatot fogadott el, melyben kijelenti, hogy a tartománygyűlés határozatát az emberi jogok súlyos megsértésének tekintik és hogy ezentul is küzdeni fog azért, hogy a tanítónk férfi-kölégáikkal teljesen egyenlő jogokban részesüljenek.

— Halálozás. Kónya Lajos nyugalmazott honvédtiszt neje, született Szuchanek Anna, ma reggel meghalt. Az elhunytban Kneffel Lajos aradi szénagykereskedő anyósát gyászolja. Szerdán délután 3 órakor temetik a Csiky Gergely-utca 5. sz. gyászházban.

— Vasúti szerencsétlenség. Pancsováról táviratozzák: A Versecről reggel Pancsova felé induló 5702. számú személyvonat Temesmiklós állomáson eddig ismeretlen okból kisiklott. Egy kocsi felborult és a benne ülő vonatvezető, Kovács Félix súlyosan megsérült. Kovács sérüléseibe ma este Pancsován meghalt. Két másik kocsi is kisiklott, de az azokon ülő utasok közül baja senkinek se történt. A forgalmat átmenetileg leállították.

— **Kardaffér Békéscsabán.** Fentartással, közöljük egy fővárosi estilapnak ezt a jelentését: Izgalmas esemény történt vasárnap délután Békéscsabán. **Fallada János**, a 101. gyalogezred hadnagya az orosházi-úton, a **járdán lovagolt**, ahol igen nagy a forgalom. Sikoltozva menekültek az asszonyok és gyermekek a hadnagy elől és így természetes, hogy az még jobban ficánkoltatta a lovát. **Kraszkó**, ismert békéscsabai ember, törvényhatósági bizottsági tag tanuja volt a jelenetnek és felszólította a hadnagyot, hogy ne lovagoljon a járdán. Udvarias formában tette ezt **Kraszkó**, a hadnagy mégis dühre gerjedt.

— Ha még egyet pisszensz, paraszt, leütlek mint egy kutyát! — és már **ki is rántotta a kardját**. **Kraszkó** egy fa mögé menekült a támadás elől, de a hadnagy utána lovagolt és **kétszer rásújtott a fejére**. Nem **Falladán** mult, tisztára véletlenség, hogy a két vágás lapos volt és komolyabb sérülést **Kraszkónak** nem okozott. A hadnagy talán ezért folytatta a támadást és négyszáz lépésnyire üzte **Kraszkót**. A legváltóságosabb percben robogott a botrány színhelyére **Achim L. András** fogata. **Achim** több barátjával a tanyáról igyekezett a városba. Csakhamar látta, hogy mi történik, megállította kocsiját és közbelépett. Az ő erélyes tiltakozására aztán a hadnagy hüvelybe tette a kardját és az összegyűlt közönség hangos kiáltásai közben ellovagolt. **Kraszkó** és **Achim** nyomban az eset után fölkeresték **Reznicek** Emil alezredest és panaszt emeltek **Fallada** ellen. **Reznicek**, aki minden alkalommal igyekszik a polgárság és katonaság békéjét fenntartani, megígérte, hogy szigorú vizsgálatot indít a hadnagy ellen.

— **Eljegyzés.** **Sonnenschein** Zsigmond helybeli izr. kantor kedves leányát, **Paulát** eljegyezte **Teitsch** Henrik, **Assael H.** és fia cég munkavezetője.

— **Kell Manó** cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit. Telefon szám 673. 632

— **A Gozsdu-alapítvány közgyűlése.** **Pap I János** aradi gör. kel. román püspök ma több napi tartózkodásra Budapestre utazott. A püspök a Gozsdu féle alapítvány évi közgyűlésén fog résztvenni.

— **Letartóztatott cselédeány.** **Mészáros István**né Dezső-utca 2. szám alatti lakos tegnap este felment a padlásra, hogy a reggel felvitt nedves fehérneműt megforgassa. Meglepetésére a padláson fehérneműt nem talált, az utolsó darabig mind eltűnt. Este hét órakor ment a rendőrségre, hogy ismeretlen tettes ellen feljelentést tegyen. A rendőrség ma reggel **Szanda Ilona** helynélküli cselédeány személyében elfogta a tolvajt, akit le is tartóztatott. A leány beismerte, hogy tegnap délután surrant fel a padlásra és szeretője segítségével követte el a lopást. A rendőrség a tolvaj tettestársát is keresi.

— **Aradmegyei kivándorlók utlevél nélkül.** **Sátoraljaujhelyről** jelentik: Oroszkányán, Zemplénmegye felső vidékén a csendőrrjárőr elfogott egy aradmegyei és három hunyadmegyei lakost, a kik utlevél nélkül akartak Galiciába jutni, hogy Amerikába vándoroljanak.

— **Az örült ember merénylete.** Budapestről jelentik: Tegnap este **Benkovits** Sámuel 64 éves napszámos Madách-utca 32. számú lakásán nyugodtan beszélgetett a családjával és **Keller Jenő** asztalos segéddel, aki vendégségben volt nála. **Benkovits** hirtelen felugrott, revolvert rántott elő és a feleségére, meg a leányára lőtt. A golyó azonban nem talált. **Keller** a dühöngő emberhez rohant, kiesavarta kezéből a revolvert, majd rendőrt hívtak, aki **Benkovitsot** bevitte a főkapitányságra. Itt megállapították, hogy a napszámos veszedelmes örült. A lipótmezei tébolydában helyezték el.

— **A két férfi asszony.** **Kassáról** jelentik: **Aranyida** községben a csendőrrök letartóztatották **Szuli-Varga János**né két éves házasság miatt. A dolgot előzményei még 1905-ben a borsodmegyei Mezőkeresztes községben játszódtak le, ahol **Szuli János** gazdálkodó arra határozta el magát, hogy szerencsét próbálni Amerikába kivándorol és otthagya a feleségét, akit alig egy évvel azelőtt vett el, ki is vándorolt. **Szulinak** nem kedvezett a szerencse, úgy, hogy keresztesi háza is újra került és az asszony, leánynevében munkakönyvet váltva, elment gazdasági cselédnek **Aranyidára**. Két évvel azelőtt a ceinos, dolgos menyecske férjhez ment **Varga István** aranyidai gazdálkodóhoz és ezzel a falu egyik legjobb módú asszonyává lett. Az új házaspár békéjét mi sem zavarta volna meg, ha ez év elején véletlenül haza nem vergődik Amerikából **Szuli János**, aki a feleségét keresve, rá is talált **Vargáné** személyében. A megcsalt férj jelentést tett az esetről a hatóságnak, mely ma letartóztatotta a szép asszonyt.

— **Tűz egy benzinkraktárban.** **Genf**ből jelentik: A **Lumina-társaság** benzinkraktárában, amely az **Eaux Vives** felé vezető vasúti vágány és a **Franteux-utca** között van, ma délelőtt tűz támadt. Egy cinkforrasztómunkás vigyázatlansága következtében a benzin meggyuladt. A benzin gyorsan terjedt. Számos petróleummal és benzinnel telt hordó, amelyek a gyár mellett egy helyen voltak, nagy zaj mellett fölrobbant. Este a tűz még tartott. A szomszédos utcákon több száz méternyi úton is ég a folyékony anyag. Emberéletben nem esett kár.

— **Gyanús halál.** **Ternován** a napokban temették el **T. J.-né** odaváló lakos egy napos gyermekét s közvetlen utána suttogni kezdtek a faluban, hogy a kis gyermek erőszakos úton halt meg. Az esetről jelentést tettek az aradi ügyészségnek, s most a vizsgálóbíró és **Austerweil dr.** törvényszéki orvos a helyszínére utaztak, hogy megállapítsák: tényleg forog-e fenn büncselekmény.

— **Letartóztatott bankbetörő.** **Nyíregyházáról** jelentik: Tegnap délután az itteni vasúti állomás első osztályú várótermében két rendőrbiztos letartóztatott egy félig ittas fiatalembert, aki magát **Bordás Istvánnak**, majd **Horvát Istvánnak** adta ki. A megmotozásokor 13 darab ezres bankót, 12 százkoronást és ezüstpénzt, összesen 14290 koronát találtak nála. A letartóztatott fiatalember azt állította, hogy sértevésekkel kereskedik és a napokban sok sértevést szállított **Aradról Budapestre**. A mai valatáson azonban kiderült, hogy a pénzt a **békésszentandrás**i takarékpénztárban szombat éjjel elkövetett betörésnél lopta, amikor a pénztáros fiókját feltörte.

— **Gyilkosság.** **Sátoraljaujhelyről** írják: **Roskó András** kiskoloni 19 éves legény szerelmi viszonyt folytatott egy kiskoloni fiatal asszonnyal, akinek férje Amerikában van. **Kuzma Miklós**, a bíró fia, szintén szerette az asszonyt és vetélytársa ellen boszút forralt. A napokban este **Kuzma Miklós** társával, **Rojtos** **Andrással**, megleste **Roskót** és amikor az mellettük elhaladt, karóval és követ agyonverték. A gyilkosokat a csendőrség elfogta.

— **Lontoy Szabó Lola** a „**Gambrinus**”-ban. Esténként **Szabó Lola**, Arad közönségének kedvenc női primása és énekművésznője hangversenyez zenekarával együtt a „**Gambrinus**” éttermében. Belépti-díj nincs.

— **Betöréses lopás.** **Varga Mitru** nadabi gazdálkodó lakásába a minap ismeretlen tettesek betörték s onnan 21 párcát és ruhaneműt 1000 korona értékben elloptak. A simándi csendőrség erélyes nyomozása folytán és egy áruló képeslap nyomán a tettesek nyomában vannak.

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban március hó 8-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: **Született:** **Janek Ferenc** fővadászrak **Rossó** nevű fia. **Meghalt:** **Kónya Lajosné** 67 éves nyugalmazott honvéd őrnagy neje, **Bányai Istvánné** 27 éves kalauz neje, **Mester Istvánné** 44 éves napszámos neje, özv. **Fagygyas Kornélia** 91 éves nyug. őrnagyneje, **Dajka József** 69 éves napszámos.

— **Wiener Gyula dr.** aradi fogorvost, mint azt megírtuk, a porosz fogorvosok országos egyesülete meghívta a **Boroszlóban** vasárnap tartott országos nagygyűlésre előadás megtartására. Mint a boroszlói lapok írják, a nagygyűlésen Németország legkiválóbb szaktekinélve vettek részt és számoltak be buvárkodásaik eredményéről. **Wiener dr.** hatalmas előadását meleg elismeréssel fogadta a diszes gyűlékezlet és az azt követő vitában dicsérettel emlékeztek meg tanulságos fejtegetéseiről. **Wiener dr.** ma érkezett vissza **Aradra**.

— **Kossak** csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. **Weitzer János-utca** 3. sz. Telefon 657. 261

— **Francia likőrök** legbiztosabb készítésére, — **házilag** — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér **Vojtek és Weisznál.** 279

TARKASÁGOK.

★

(*Kijött a gyakorlatból.*) Az aradi büntető törvényszék előtt megátalkodott gonosztevő állott, aki husz éves kora óta csak véletlenül töltött szabadon egy-két esztendőt. Legutóbb is öt esztendőt ült a fegyházban, de alig szabadult ki, már is lopásra vetemedett. A piacon egy uriaszonynak a zsebébe nyult, de rajtakapták.

— Nem szégyenli magát, — mondta **Köller** **János** elnök atyai korholó hangon, — hogy megint ide került. Most került ki a fegyházból, ahol öt évet ült és már is tetten érték.

— Hát az úgy történt, tekintetes elnök ur, — mondta a vádlott cinikusán, — hogy öt év alatt nagyon kijöttem a gyakorlatból és így nem csoda, ha tetten érték.

(*Csupa fül.*) Egy aradi földbirtokost már hónapok óta zaklatott a felesége, hogy vegyen neki valami szép ajándékot. A férj azonban mindig kitért a kérelem teljesítése elől. Ma azután, minthogy sok pénzt nyert kártyán, ezzel állított be feleségéhez:

— Szivecském, láttam a kirakatban egy gyönyörű fülbevalót.

— Igazán? — tudakolta az asszony. — És hol láttad?

— Érdekel talán fiascskám?

— Persze, hogy érdekel. Na, mond el, hogy milyen az a gyémánt függő. Nézd: csupa fül vagyok.

(*A jó orvosság.*) Egy aradmegyei orvos írta nekünk ezt a tréfás dolgot, amely vele esett meg.

Egy román paraszt ember jött hozzám, — írja az orvos — és arról panaszkodott, hogy fáj a gyomra. Irtam neki egy doboz port és azt mondtam, hogy vízzel vegye be. Amikor a porokat bevette, jelentkezzék nálam.

— Néhány nap múlva eltorzult arccal jött a paciens.

— Na, még mindig beteg? — kérdeztem esodálkozva.

— Most még jobban fáj a gyomrom, — felelte siránkozó hangon.

— Hát nem használt az orvosság, a mit irtam?

— Nem. Nagyon erős nyomásaim vannak a gyomromban.

— Nem gondolja, — kérdeztem tőle, — hogy mi lehet ennek az oka? Az a por, amit én irtam, kitűnő orvosság és annak okvetlen használni kellett volna.

— Én azt hiszem, — mondta a paraszt, — hogy még nem nyit ki a gyomromban a *skatulya* teteje.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Hibaigazítás.** Az aradi ágostai evangélikus egyházközség minapi választásáról szóló tudósításból kimaradt az egyháztanácsi tagok között **Maszyk dr. Lippárót** és **Rojkó Kálmán** **Ujaradról**.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— A kalotaszegi háziipar-kiállítást napról-napra fokozódó érdeklődéssel látogatja Arad közönsége. A kiállítás terme jóformán Aradváros intelligenciájának találkozó helye, ahol egymást buzdítják a magyar ipar pártolására; ez különben nem nehéz dolog, mert a kiállított tárgyak szépsége és olcsósága mindenkit meglep. A tegnapi rendelők listáját ma a következőkkel egészíthetjük ki: Guta József igazgató, Polgár Miklós tanár, Meiztrovics János. Pekár Pál százados; dr. Eles Géza, Braun Gusztávné, Stengl Andor egy régi terítőt vet, Lejtényi Sándor tanár, Németh Zsigmond főmérnök, Szakolczay Lajosné. A kiállítás naponként megtekinthető a Weitzer János utcai polgári fiúiskolában d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig. Bezárul 1910. március 13-án, vasárnap este.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, márc. 8.

Az időjárás nem mondható teljesen tavaszinak, mivel elvélve még meglehetősen hűvös napok vannak.

A kitűnő mezőgazdasági állapoton azonban ez mit sem változtat, csak ezután ne okozzon a rendellenes idő kárt. A gabonárák visszaesése mintegy folytatásos. Az irányzatban feneketlen lanyhaság állott be. A nagy árbányatást a mellett, hogy a vetések a legszebb reményekre jogosítanak, azon körülmény is okozza, hogy a gabonatorzsdén mostanában nagyobb-szerű határidőzletli lebonyolítások vannak napirenden.

A mai piacon eladásra került:

600 mm. buza	12.80—13.—
500 mm. tengeri	5.60—5.70
Névlages jegyzés:	
Rozs	8.30—8.40
Zab	6.70—6.80
Arpa	6.20—6.30

A gabonárák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 8.

Készáru: Kiválat, vételkedv korlátolt, 2 ezer mm. 15 fillárral olcsóbb. Amerika 1½-el olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Belső sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.10—6.11	6.15—6.16
Buza 1910. áprillisa	13.27—13.28	13.24—13.25
Zab 1910. áprillisa	7.28—7.29	7.26—7.27
Rozs 1910. áprillisa	8.60—8.61	8.62—8.63
Buza 1910. októ. erre	10.94—10.95	10.91—10.92
Buza 1910. májusra	13.14—13.15	13.15—13.16
Rozs 1910. októberre	8.18—8.19	8.20—8.21

Zárul 5 órakor.

Oztrák hitelrészvény	690.25
Városi villamos vasúti részvény	332.50
Közuti vasút	126.50

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi március hó 9-én:

A) bérlet. A) bérlet.

Trenk báró.

Operette 3 felvonásban. Jókai Mór regénye után írta: Willker A. M. és Bodnizky R. Fordította: Hervay F. Zenejét szerzerzte: Albini Félix.

SZEMELYEK:

Trenk Ferenc	Beregi S.	Stecher	Benkóné.
Schwaibemau	Dócsy Nusi.	Bollabatsse	Boda Ferenc.
Maricza	Zalay Margit.	Tr. fonbach	Kulcsár L.
Nikola	Kun Irén.	Wurzbacher	Polgár S.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Aradi Ipar- és Népbank

Intézeti tőke 3,300.000 korona.

Igen kedvező feltételek mellett nyújt

törlesztéses jelzálogkölcönöket,

fennálló jelzálogkölcönöket konvertál.

B e t é t e k e t

1122 a lehető legjobban kamatoztat.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Ezred Simonyl-utca 1. szám. Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. március 9-én szerdán

1. Az elkésett völgyény. Humoros. — 2. Kritikus helyzet. Kacagtató. — 3. Ravolló or mlat majom. Nevettető. — 4. Amerikai házasság. Kacagtató. — 5. Egy boros hordó élményei. Humoros. — 6. A falusi beteg. Kacagtató. — 7. A gyanakvó anyós. Nevettető. — 8. Egy kellemetlen nap. Humoros.

Előadások délután 1/6 óratól kezdve.

KYILTYEN.

Limbbeck János és fia

első magy. ktr. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező Intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Kónya Lajos, ny. h. őrnagy, a maga, valamint leánya Marianne férj. Kneffel Lajosné, veje Kneffel Lajos és az összes rokonok és jóbarátok nevében megtört az ivil tudatja forrón szeretett és felejtetlen jó neje, illetve édes anyja, anyós, a legjobb rokon és barátón

Kónya Lajosné,

szül. Szuchanek Anna

f. évi március hó 8-án, reggel 8 órakor, életének 67. és boldog házasságuk 36 ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai március hó 9-én d. u. 3 órakor fogtak Csiky Gergely-utca 5. sz. gyászházában a rómkat. szertartás szerint beszenteitenni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni. 1309

Az engesztelő szentmisa a boldogult lelki üdvéért március hó 15-én d. e. 9 órakor fog a főt. minorita atyák szentgyházában az egek Urának bemutatatni.

Aldott legyen emléke!

Arad, 1910. március hó 8-án.

VILÁGHIRŰ
BRÜNNI SZÖVETEK
GYÁRI ÁRAKON.
EYALER POSTALRIK

Valódi brünni szövetek
az 1910 évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m hosszú	1 " 10 "
elegendő teljes férfi-	1 " 12 "
ruházat	1 " 15 "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " 17 "
ára csak	1 " 18 "
	1 " 20 "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért épügy felő tö szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn|4.
Minták ingyen és bérmentve. 6311

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét directe a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendeli. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. **SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK!** Bármily kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

Kisebb
vizimalmot keresek
megvételre, vagy haszonbérbe, kizárólag oly vidéken, hol **paraszt örök** van.
Megkeresések
Kovács József építész Budapest,
VI., ANDRÁSSY-UT 51. sz. 6771

APTAMÁSI
KAPHATÓ Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél
6941 Aradon

...el gyomor, vesese-hólyagis
...lőbántalmahnál ocal-
...mint asthma, bronchiata,
...hőszóny és hugysavas
...diathesis eseteiben.

Végre tiszta
(„Endlich rein“)

a legtökéletesebb és legmesszebb menő egészségügyi és kozmetikus követelményeknek megfelelő mosdópép. Dobozban, tubusban. Fogpasztnak is használható. (Törv. védve.) A „Végre tiszta“ („Endlich rein“) jó hatással van a bőrre, élénkíti, és már rövid idei használat után léggyá és gyöngédé teszi. Használatban olcsó, mint mosdó- és fürdősappan főfelmutatatlan, az előkelő toalett asztalnak és a családnak is ideális használati szere. Tubusban csomagolva orvosnak, utazónak és sportembernek különösen ajánlható.

Vegyzeti gyár: Bncher, Wien I. Himmelportgasse 17.
Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és Utátszerüzletekben.

K.1.50

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 7. — Telefon 475. szám. Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

„SAVOY“

BUDAPEST,
VIII., József-körút 16.

a Nemzeti Színház közvetlen közelében.

*** NAGYSZÁLLODA. ***

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 kor-tól feljebb. Elsőrangú étterem. 1258

TELEFON 58.

TELEFON 58.

Aki szilárd és tartós, legjobb minőségűnek elismert

homokmészkeő téglát

kíván beszerezni, kérjen árajánlatot

az első perjámosi téglagyár és mészégető aradi fióktelepétől.

Iroda és gyár az Óvár-téren. 675

Tisztelettel

Röser Mihály és Társai.

Gondos anyák

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó tiszta keilemes izü Hajós-féle

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízénél fogva felnöttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem terbeli, sőt az étvágyat még fokozza. Ara egy üvegnek **2 korona.** Uvakodjunk mindennemű keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle idegen szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

Fagydagaganatok

elmulasztására **Fagyviszke-tegség** biztos megszüntetésére

legjobb szer a „Frigin“. Ara 1 üveg ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete Hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara **2 korona.**

Kitünő amerikai gummi

a „Miter“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.** 421

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Bársony és bőrpapucsok

minden féle színben és fajtában legolcsóbb és legjobb kivitelben kaphatók 1203

Kovács Mihály-nál,

Hódmezővásárhelyen

Malom-utca 6. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök bárhova.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a legmagasabb ár mellett veszek mindenféle használt férfi-ruhákat, ugyszintén utazó és városi bundákat, valamint bármilyen gyártmányu butorokat, ebédli és hálószoba berendezéseket.

Kívánatra bármely időben a házhoz megyek és készpénzfizetés mellett a megvásárolt tárgyakat azonnal elszállítatom.

Felmerülő b. szükségleteinél kérem a n. é. közönség b. pártfogását

kiváló tisztelettel

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5.

Zsidó templom-épület. 1241

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi gör. kel. román szentszék 1910. február hó 10-én kelt 312. sz. magas jóváhagyása folytán, ezennel pályázat hirdettetik a Konopon (Aradm. Radnai járás) ujonnan építendő gör. kel. román templom felépítésére, mely árlejtés 1910. március hó 19-én délelőtt 10 órakor a konopi gör. kel. román felekezeti iskola helyiségében fog megtartatni.

A kikiáltási ár 12,868 kor. 58 fill., kik ezen árlejtésen részt szándékoznak venni, tartoznak a kikiáltási árnak 10% készpénzben, vagy elfogadható értékpapirban az egyházigazgatás kezébe hozni. A tervezet és költségvetés a gör. kel. lelkészi hivatalnál megtekinthetők. Az egyházközség fenntartja magának azt a jogot, hogy a templom építéssel azt bizza meg, akiben legtöbb garanciát lát. A szerződés a vállalkozó aláírásakor az egyházközségre csak az aradi gör. kel. román szentszék jóváhagyása után kötelező.

Az egyházközség a pályázóknak nem térít meg semmi néven nevezendő költséget vagy fuvart.

Kelt Konopon, 1910. március hó 6-án tartott gör. kel. román egyházigazgatási gyűléséből. 1299

Petrilla János,
gör. kel. lelkész egyház elnök.

Kaba Gergely,
gör. kel. egyházi jegyző.

Kiváló tisztelettel

Salzer Nelly

Szabadság-tér 10., földszint.

A hölgyközönség szíves figyelmébe!

ajánlom a most megérkezett tavaszi Párisi, Bécsi, Prágai

női kalap modelleket.

OLLA
Gummi kö-lönlegesség
A tudomány mai állása szerint bebizonyított legjobb létező Gummi övszer
Kapható minden gyógy-szertárban és drogériákban. —
555

Követelje azonban, hogy a szállítója önnök osakla OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű utánszatot mint az oly jó "földcsérvé". — Az elvarított helyek kinnutalásáért, árjegyzéket és eredeti propagandá reklámot ingyen küld az OLLA gummityűér Wien II/192. Praterstrasse No. 22. 57.

Szakterokok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két évi próbák. Ara tusonként 4, 6, 8, 10 korona.

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbizhatóbbnak ajánlva.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzletemet
műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férfi-cipőket legutányosabb árak mellett. Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészítek ugyszintén javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitünő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész. 561

APRÓ HIRDETÉSEK.

Cimbalomtanítást

elvállalok kezdők és haladóknak, jutányos árban, biztos módszerrel. Cim a kiadóhivatalban. 1302

Jdösebb egyén,

ki katonai kötelezettségének elegett tett, nagyobb fűszerkereskedésben avagy mint raktárnok, állást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1301

Varrónő ajánlkozik

házakhoz fehérnemű varrásra és javításra és mindennemű házi ruha átalakítására. Kossuth-utca 25. 1300

Társadalomtudományi

filozófiai és egyéb tudományos művek (minden, a mi magyar nyelven megjelent) kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönkönyvtárban, Aradon. Telefon 385. sz. Ugyanilyen művek eladásra is kaphatók új és használt állapotban. Rongált dobozu levélpapírokat minden elfogadható árban árusítom. 525

Teljesen jókarban lévő

üzletberendezés, kalap üzletnek és szabóknak alkalmas, csiszolt nagy tükrökkel, jutányos áron azonnal eladó. Bővebbet Major Julia kalapüzletében, Weitzer János-utca. 1311

Jermény raktárnak

alkalmas helyiség kiadó Boros Béni-tér 18. alatt Bauman Benedek cégnél. 1312

Modern hálószobák

és egyéb butorok jutányos áron eladók Molnár Antal urnál, Part-utca 4. 1179

Jó minőségű

tégla Baszista Jakab téglatelepén kapható. Bővebbet Szent Péter-tér 3. szám. 1162

Eladó kocsik.

Egy Kölber-féle phaeton hajtókocsi luxus kiállításban egy Kölber féle amerikaner, továbbá egy vászonfedelű vis-a-vis eladó Bővebbet Erzsébet-körút 22. a ház mesternél. 1294

Modern butorok!

Mahagoni könyvszekrény, íróasztal, angol bőrgarnitúra, ebédlő asztal borszékekkel, világos hálószoba, elköltözés miatt eladó. Gergely, Zrinyi-utca 4/c. 1313

Szöllőkarót

7 láb magasat prima tölgyfából szállít waggon számra Branyicska állomásról Vass József fakereskedő Ujarad. 1212

Lenkey-utca 17. szám alatt

egy 16 m. hosszú és 6 m. széles faalkotmány azonnal eladó. Bővebbet ugyanott. 1247

Egy jókarban lévő

Bözendorfer-féle hosszú zongora eladó. Bővebbet Pöltenberg Ernő-utca 8. földszint. 1255

Lakás kiadó.

Flórián-utca 5b. számú ujonnan épült házban egy 3 szobás, fürdőszoba, stb. helyiségből álló lakás f. év május 1-re kiadó. Bővebbet ott a helyszínén vagy Frick József építészeti irodájában. 1297

Javaszi divat album

utcai, házi toalette, costum, blous és alj, valamint gyermek divat-album. Összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos könyv ára K. 2-50. Kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad. Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. Megjelentek az összes francia nagy tavaszi divatlapok. 671

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő.
Javítások 161

olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Akar nőülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5-500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmasva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, írjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland. 678

3475-1910. kh.

Hirdetmény.

Sebessy Ferenc asztalosmester aradi lakos Deák Ferenc-u. 2. sz. a. telkén famegmunkáló gépek felállítására telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. c. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi március hó 16. napjának d. e. 11 órájára kitűztetik, a melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak. Arad, 1910. évi február hó 26.

Sarlot,
főkapitány.

1310

Magánvizsgálatokra

a polgári, gymn., reál és kereskedelmi összes osztályaira, ugyszintén összevont, kedvezményes érettségi vizsgákra 1290

középiskolai tanárok
vezetése alatt

rövid uton, sikerrel készít elő

Magánvizsga Előkészítő

Intézet

Deák Ferenc u. 14. sz.

Otthon készülőknél
speciális rendszer.

... Díjmentes felvilágosítás. ...

Olcsobb lett a SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szűkségletét már most szerzi be, vagy jegyeztesse elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszeszgyári kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Poresz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált portmentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és épített közönség szives tudomására hozni, hogy a Radnai-uti vámháznál új épületfa üzletet nyitottam, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy raktárt tartok és azt a legjutányosabb árban árusítom.

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova ingyen eszközölöm. 1282

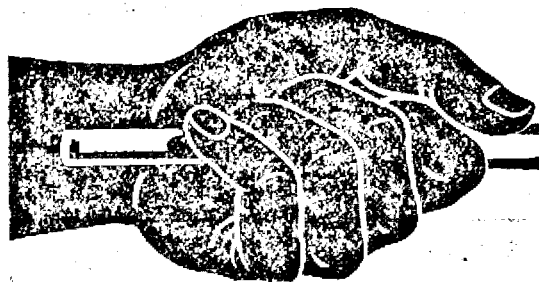
Ajánlom továbbá saját mézskemencében termelt I. oszt. építőmeszet waggononkénti szállításra, valamint saját erdőből termelt

tűzifát.

Léceci portland cementgyár egyedélárusítója nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,
fakereskedő.

Tavaszi ujdonságok:

Rendelésszerűen készült női costumok

toilettek, felöltők, köpenyek legelegánsabb
kivitelben és nagy választékban

RADÓ GYULA

női divatáruházában

1263

ARAD, a Minorita templommal szemben.

Külön mérték osztály.

Telefon szám 238.